

AVFALLSPLAN 2024–2034

Klippan, Perstorp och Örkelljunga
kommuner

Förord

Denna gemensamma avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner har tagits fram under år 2022–2023. Arbetet har genomförts under ledning av Norra Åsbo Renhållning AB (Nårab) med stöd av Miljö & Avfallsbyrån.

Projektgruppen har utgjorts av följande personer:

- Nora Björn, miljöstrateg, Klippans kommun
- Mattias Bjellvi, plan- och byggchef, Perstorps kommun
- Alexander Hovander, teknik- och servicechef, Perstorps kommun
- Malin Bertheden, miljöstrateg, Örkelljunga kommun
- Maria Månsson Brink, stadsarkitekt, Örkelljunga kommun
- Andreas Winkler, VD, Nårab
- Elin Junghard, renhållningsansvarig, Nårab
- Sandra Lindblom, projektledare, Miljö & Avfallsbyrån
- Eleonor Zeidlitz, handläggare, Miljö & Avfallsbyrån
- Veronika Ekstrand, handläggare, Miljö & Avfallsbyrån

Styrgrupp för projektet har utgjorts av Nårabs ägarsamråd, bestående av KS-presidium från respektive kommun samt Nårabs presidium.

Sammanfattning

Genom mål och åtgärder i denna avfallsplan vill kommunerna förebygga avfall, öka återanvändning och återvinning samt minska miljöpåverkan från avfallet. Avfallsplanen lägger grunden för en inriktning mot ett mer hållbart samhälle där användning av resurser och hantering av avfall bygger på principer om resurshushållning och cirkulär ekonomi.

Planen innehåller fyra målområden. Målen utgår från bland annat de nationella miljö kvalitetsmålen, de globala hållbarhetsmålen, aktuell lagstiftning, kommunernas övriga mål och strategier samt behov som framkommit i tematräffar och vid diskussioner i projektgruppen. Avfallsplanens mål är:

1. att förebyggande och återbruk ska öka.
2. förbättrad insamling och sortering.
3. god kommunikation och service.
4. minskad spridning av farliga ämnen.

Till varje målområde hör mål som anger konkret vad som ska uppnås samt vilket måttetal som ska användas för att följa upp målet. Utgångsvärden presenteras under målformuleringarna för respektive målområde.

Till målen hör åtgärder som ska genomföras för att målen ska kunna nås. Flera åtgärder i avfallsplanen handlar om att förbättra förutsättningarna för att förebygga avfall genom att exempelvis etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och inventarier i kommunernas egna verksamheter, etablera konceptet ”Fritidsbanken” också i Perstorp och Örkelljunga samt att arbeta aktivt och strukturerat för att minska matsvinnet. Andra åtgärder i avfallsplanen handlar om att öka servicen genom att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll och om att utveckla informationen till invånare, barn och unga gällande återanvändning och avfallshantering. I avfallsplanen finns även åtgärder som syftar till att minska nedskräpningen.

Avfallsplanen kommer följas upp varje år och Närab ansvarar för att uppföljning av mål och åtgärder genomförs. Resultatet av uppföljningen skickas till kommunstyrelsen i respektive kommun samt till ansvariga för genomförande av olika åtgärder enligt avfallsplanens handlingsplan.

Innehåll

1	INLEDNING	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Syfte	5
1.3	Innehåll i en kommunal avfallsplan	5
1.4	Organisation för framtagande av avfallsplanen	6
1.5	Genomfört samråd	6
2	MÅL OCH ÅTGÄRDER	7
2.1	Bakgrund till utvecklingsområden/mål och åtgärder	7
2.2	Utvecklingsområden och lokala förutsättningar	9
2.3	Målstruktur	10
2.4	Målområde 1: Förebyggande och återbruk ska öka	11
2.5	Målområde 2: Förbättrad insamling och sortering	12
2.6	Målområde 3: God kommunikation och service	13
2.7	Målområde 4: Minskad spridning av farliga ämnen	13
3	STYRMEDEL	14
3.1	Avfallsföreskrifter	14
3.2	Avfallstaxa	14
3.3	Kommunernas budget	14
3.4	Kommunikation	15
3.5	Upphandling	15
3.6	Fysisk planering	16
3.7	Tillsyn	17
4	FORTSATT PLANERINGSPROCESS OCH UPPFÖLJNING	18
5	FRAMTIDA AVFALLSHANTERING OCH AVFALLSFLÖDEN	19
5.1	Utvecklingstendenser	19
5.1.1	Befolkningsprognos	19
5.1.2	Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar	19
5.1.3	Verksamhetsavfall	20
5.2	Prognos över avfallsmängder	20
5.3	Behov av insamlingssystem och anläggningar	21
5.3.1	Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar	21
5.3.2	Verksamhetsavfall	21
5.4	Koppling till fysisk planering	22
5.5	Investeringar kopplade till nya insamlingssystem och anläggningar	22
6	ÅTGÄRDERNAS KONSEKVENSER	24
6.1	Miljömässig hållbarhet	24
6.2	Social hållbarhet	24
6.3	Ekonomisk hållbarhet	25
6.4	Barnperspektivet	25

Bilagor

Bilaga 1 *Handlingsplan med åtgärder*

Bilaga 2 *Nulägesbeskrivning*

Bilaga 3 *Nedlagda deponier*

Bilaga 4 *Uppföljning av tidigare avfallsplan*

Bilaga 5 *Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner*

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Miljöbalken anger att varje kommun i Sverige ska ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av dels de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen, dels en avfallsplan. Enligt Miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter ska avfallsplanen innefatta allt avfall som uppstår i kommunen och den ska ses över minst vart fjärde år.

Fokus i avfallsplanen ligger på avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Uppgifter om övriga avfallslag och anläggningar redovisas översiktligt.

De övergripande målområdena samt ett flertal av målen berör hela kommunen och såväl invånare som näringsliv och andra organisationer kan och bör bidra till att de uppfylls. Vissa mål och samtliga åtgärder omfattar de avfallslag kommunen har rådighet över. För utveckling och genomförande av åtgärder kan innovativ teknik vara ett hjälpmedel.

1.2 Syfte

Syftet med denna avfallsplan är att skapa en tydlig riktning för att hushålla med fysiska resurser. Avfallsplanen ska leda till tydliga förbättringar gällande att förebygga att avfall uppstår, minska gifter i kretsloppet och att återanvända och återvinna material.

Syftet med den gemensamma avfallsplanen är vidare att vara ett aktivt verktyg för att öka och stärka samverkan mellan kommunerna.

1.3 Innehåll i en kommunal avfallsplan

Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner för förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6) reglerar innehållet i en kommunal avfallsplan. Till föreskrifterna finns även en vägledning (Naturvårdsverket rapport 6760).

I arbetet med att ta fram avfallsplanen ska fokus ligga på att ta fram mål och åtgärder för att *förebygga och hantera* avfall. Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen och andra relevanta mål, strategier och planer. Mål och åtgärder ska finnas för att förebygga och hantera;

- kommunalt avfall, vilket innebär avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll,
- slam från enskilda avlopp,
- latrin,
- bygg- och rivningsavfall som inte uppkommer i yrkesmässig verksamhet,
- avfall som uppkommer i kommunernas egna verksamheter, samt
- avfall i form av nedskräpning.

Planen ska även innehålla mål och åtgärder för annat avfall, i den utsträckning som kommunen kan påverka detta.

Planen ska beskriva vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen samt hur målen kommer att följas upp. Planen ska även beskriva vilka styrmedel kommunen planerar att använda för att genomföra åtgärderna och uppnå målen.

1.4 Organisation för framtagande av avfallsplanen

Avfallsplanen har tagits fram av en projektgrupp bestående av representanter från; Klippans kommun, Perstorps kommun, Örkelljunga kommun, Närab samt Miljö & Avfallsbyrån.

Styrgrupp har varit Närabs ägarsamråd (bestående av KS-presidierna från respektive kommun samt Närabs presidium). Ägarkommunerna har informerats löpande genom KSAU eller tekniskt utskott.

1.5 Genomfört samråd

En viktig del i arbetet med framtagande av avfallsplanen har varit att samråda om mål och åtgärder med berörda aktörer och att fånga upp önskemål och erfarenheter utifrån olika perspektiv. Interna diskussioner har skett löpande i projektgruppen och avstämningar har skett med styrgruppen.

Ett brett samråd har skett i kommunen där flera aktörer har varit delaktiga i arbetet med framtagande av mål och åtgärder. Workshoppar har anordnats för interna aktörer där mål och utvecklingsområden och tänkbara åtgärder diskuterats ur olika perspektiv inom följande områden:

- avfallshantering med fokus på planering och sortering
- resurshushållning i kommunernas verksamheter
- nedskräpning och dumpning.

Dialog, avstämning och förankring har också skett under arbetets gång i form av temamöten och med personalgrupper som berörs av åtgärderna. Politisk förankring har skett löpande genom information i Närabs styrelse och i respektive kommunstyrelse.

Samråden omfattar även lagstadgad utställning enligt Miljöbalken. Utställningen pågick under sommaren 2023 och annonserades på kommunernas och Närabs hemsidor där också handlingarna fanns tillgängliga. Planen ställdes även ut i respektive kommunhus. Annons om samrådet publicerades även i de lokala tidningarna Helsingborgs dagblad och Söderåsen nu.

Samråd har också skett genom utskick till berörda politiska nämnder och styrelser, Länsstyrelsen och bostadsbolag, företag och organisationer/föreningar.

Inkomna synpunkter har beaktats och i relevanta delar har dessa lett till justeringar avfallsplanen. Justeringarna har framför allt handlat om ökad tydlighet av ansvaret för uppföljning av planen samt vissa sakfrågor såsom aktuell hantering av fettavskiljarslam och korrigeringar i sammanställningen av nedlagda deponier.

Inkomna synpunkter och bemötande av dessa har dokumenterats i en samrådsredogörelse.

2 Mål och åtgärder

2.1 Bakgrund till utvecklingsområden/mål och åtgärder

Grundläggande vid framtagande av mål och åtgärder i avfallsplanen för kommunerna är att mål och åtgärder ska bidra till ett mer hållbart samhälle där användning av resurser och hantering av avfall bygger på principer om resurshushållning. Dessa principer innebär att avfall förebyggs, att resurser som har tagits i anspråk används på ett så effektivt och hållbart sätt som möjligt och att avfall som uppstår så långt som möjligt återvinns i form av råvaror vid framställning av nya produkter. Innovativ teknik kan hjälpa till för att skapa effektiva strukturer för att nå målen.

Resurshushållning handlar om att samhället, för att hindra allvarlig resursbrist, måste använda fysiska resurser smartare. Miljöproblemen med dagens linjära resursförbrukning är väl kända men i en cirkulär ekonomi lyfts även ekonomiska aspekter in. Resurshushållning är grundläggande för FN:s hållbarhetsmål (Agenda 2030) om att väsentligt minska mängden avfall. EU arbetar också aktivt för en mer cirkulär ekonomi enligt en särskild handlingsplan.

Mål och åtgärder i denna avfallsplan utgår ifrån:

- **Lokala och regionala mål och strategier**, såsom exempelvis kommunernas översiktsplaner, Perstorps klimat och energiprogram, Klippans energi- och klimatplan som tagits fram parallellt med avfallsplanen, hållbarhetsstrategin för Klippan, m.m.
- **Mål enligt tidigare avfallsplan**. Den tidigare avfallsplanen innehåller exempelvis mål för att förebygga att avfall uppstår, minska avfallsmängderna, förbättra sorteringen, öka materialåtervinningen, avgifta kretsloppet, god service och att minska nedskräpningen. Sammantaget anger tidigare avfallsplan en inriktning som fortfarande är relevant.
- **Utvecklingsområden och lokala förutsättningar**, enligt kapitel 2.2 nedan.
- **Avfallshierarkin**. Avfallsplanen bygger på prioriteringar som anges i EU:s avfallshierarki och Miljöbalken, det vill säga att man i första hand bör förebygga uppkomsten av avfall, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.

- **De nationella miljö kvalitetsmålen, etappmålen och den nationella avfallsplanen 2018–2023.** Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål. Av dessa berörs avfallshanteringen främst av målen:

- God bebyggd miljö
- Giftfri miljö
- Begränsad klimatpåverkan

Till de nationella miljö kvalitetsmålen hör 20 etappmål som har beslutats av regeringen. Av dessa berörs avfallshandling och förebyggande av avfall främst av följande etappmål (fritt återgivet):

- Senast 2023¹ sorteras 75 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring och biogas tas tillvara.
- Senast 2025 förbereds för återanvändning eller materialåtervinns 70 % av bygg- och rivningsavfallet.
- Senast 2025 förbereds för återanvändning eller materialåtervinns minst 55 % av kommunalt avfall, senast 2030 minst 60 % och senast 2035 minst 65 %.
- Senast 2025 har livsmedelsavfallet minskat med 20 % per capita jämfört med 2020.
- Andelen av livsmedelsproduktionen som når butik och konsument ska öka.

I den nationella avfallsplanen lyfts mat, textil, elektronik, bygg- och rivningsavfall, plast och nedskräpning fram som viktiga strömmar att arbeta med.

- **Nationella åtgärdsprogrammet för havsmiljön.** I det nationella åtgärdsprogrammet för havsmiljö ingår åtgärder mot marint skräp. Åtgärd 23 handlar om att vid revidering av de kommunala avfallsplanerna ska belysas hur avfallshandling kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt att mål ska sättas upp för ett sådant arbete.
- **Mål och bestämmelser enligt EU:s direktiv om avfallshandling och cirkulär ekonomi, exempelvis:**
 - Mål om förberedelse för återanvändning eller återvinning av kommunalt avfall (implementerat i det svenska miljömålssystemet genom ovan nämnda etappmål).
 - Mängden matsvinn ska minska med 30 % till 2025 och 50 % till 2030.
 - Krav på separat insamling av textilavfall och farligt avfall till 2025 och matavfall till 2023.

¹ Det nationella etappmålet kan förväntas revideras med en fortsatt inriktning i linje med målet för 2023 gällande utsortering och behandling av matavfall.

- **EU:s klimatmål** om minskade växthusgasutsläpp, minskad energiförbrukning och mer förnybara bränslen.
- **FN:s globala hållbarhetsmål enligt Agenda 2030.** Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs i september 2015 av FN:s generalförsamling och består av 17 mål och 169 delmål. I december 2020 antog riksdagen en inriktning för arbetet med genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för en hållbar utveckling. Följande utvalda delmål (med numrering enligt FN:s lista över mål) är särskilt väsentliga för denna avfallsplan:

11 Hållbara städer och samhällen

11.6 Minska städernas miljöpåverkan: Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

12 Hållbar konsumtion och produktion

12.3 Minska matsvinnet: Till 2030 halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.5 Minska avfallsmängden: Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Målen i avfallsplanen avser främst förebyggande och hantering av avfall som kommunen ansvarar för, innefattande både avfall inom kommunalt ansvar för avfallshantering och avfall som uppstår i kommunal verksamhet. Vissa mål kan även vara tillämpliga för annat avfall i den utsträckning kommunen kan påverka detta genom olika kommunala styrmedel, såsom tillsyn och fysisk planering. Kommunen kan även genom exempelvis dialog med olika aktörer påverka hanteringen av avfallslag som inte ingår i det kommunala ansvaret – såsom industriavfall och producentansvarsmaterial – vilket kan bidra till att avfallsplanens mål och övriga samhälleliga miljömål nås.

2.2 Utvecklingsområden och lokala förutsättningar

I arbetet med framtagande av ny avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkeljunga kommuner har utvecklingsområden identifierats utifrån bland annat svensk lagstiftning, nationella mål, lokala och regionala mål och strategier, erfarenheter från nuvarande avfallshantering i kommunerna och diskussioner under arbetet med planen. Lokala förutsättningar av särskild betydelse för utvecklingen av avfallshanteringen har också identifierats:

- Resurshushållning inom kommunens egna verksamheter, hos företag och bland befolkningen i stort behöver öka. Återanvändning behöver möjliggöras för att minska avfallsmängderna.

- Behov finns av att säkerställa fastighetsnära insamling av förpackningar i samtliga flerbostadshus för att uppfylla ny nationell lagstiftning och förbättra servicen för lämnande av förpackningar.
- Sortering av kommunens eget verksamhetsavfall behöver möjliggöras inom samtliga kommunala verksamheter.
- Nedskräpning och dumpning av avfall i naturen behöver minska.

De lokala förutsättningarna för avfallshanteringen är goda. All insamling av avfall i kommunerna kan exempelvis ske med normalstora sopbilar. Ett annat exempel på goda förutsättningar är att majoriteten av hushållen i kommunerna är permanentboende vilket gör att avfallsmängderna inte varierar nämnvärt under året.

2.3 Målstruktur

Avfallsplanen innefattar fyra målområden. Under varje målområde finns mål med tillhörande mätetal, utgångsvärden för perioden samt åtgärder för att uppnå målen. Målen, mätetalen och utgångsvärden för uppföljning av målen presenteras nedan. Åtgärderna för att uppnå målen presenteras i bilaga 1.

Målstrukturen kan beskrivas enligt följande:

- *Målområden.* Anger inriktningen på längre sikt (10–15 år) och omfattar alla som ger upphov till avfall, såväl kommunala verksamheter (förvaltningar och bolag) som medborgare och företag.
- *Mål.* Anger konkret vad som ska uppnås samt vilket mätetal som ska användas för att följa upp målet. Utgångsvärden presenteras under målformuleringarna för respektive målområde.
- *Åtgärder.* Anger hur målen ska uppnås. Åtgärderna är formulerade på ett övergripande sätt och redovisas inte i detalj. När åtgärderna ska genomföras behöver en mer detaljerad planering ske. Åtgärderna behöver också arbetas in och konkretiseras i plan och budget för respektive ansvarig förvaltning eller bolag.

2.4 Målområde 1: Förebyggande och återbruk ska öka

Mål 1: Total mängd grovavfall på ÅVC ska minska med minst 10 % till 2032 jämfört med 2022 (kg/person²).

Mål 2: Serverings- och tallrikssvinnet ska minska med 50 % i förskolor och skolor och med 30 % inom vård och omsorgen till 2028 jämfört med 2022 (g/portion).

Mål 3: Antalet inventarier och möbler som återbrukas inom kommunerna ska öka (st.).

Mål 4: I minst 3 upphandlingar per år och kommun³ ska ansträngningar göras för att hitta och ställa krav som leder till avfallsminimering och återbruk (antal upphandlingar/år).

Utgångsvärden:

Mängd grovavfall, 2022

Klippan: 248,7 kg/person och år

Perstorp: 246,9 kg/person och år

Örkelljunga: 325,9 kg/person och år

Mängd matsvinn (serverings- och tallrikssvinn), 2022

Klippan: Förskolor och skolor 77 g/portion, Vård och äldreomsorg 105 g/portion

Perstorp: Förskola: 187,5 g. Skola: 32 g. Äldreomsorg: 75 g.

Örkelljunga: Skolan 16,7 g/portion (förskolan saknar mätvärde), Vård och äldreomsorg: Mätvärde saknas.

Antal inventarier och möbler som återbrukas genom möbellagret: utgångsvärde saknas då verksamheten ännu inte är igång.

² Avfall Web: Total mängd insamlat grovavfall från hushåll delat med antal personer. Mängden (I2) inkluderar avfall som hämtas vid fastigheten eller lämnas vid återvinningscentraler. Antal personer inkluderar permanentboende invånare (A1), gästnätter (A2), fritidshusboende (A3) och arbetsplatsnetto (A4).

³ För samordnade upphandlingar där samtliga tre kommuner ingår räknas det som 1 upphandling för respektive kommun där krav som leder till avfallsminimering och återbruk ställs.

2.5 Målområde 2: Förbättrad insamling och sortering

Mål 5: Antalet arbetsmiljömässigt besvärliga hämtställen⁴ ska minska.

Mål 6: Volymen restavfall från kommunala verksamheter ska minska. (avfallsabonnemang i l/vecka)

Mål 7: Mängden matavfall i restavfallet ska minska för villor och flerbostadshus till max 0,5 kg/hushåll och vecka senast år 2028.

Mål 8: Mängden restavfall⁵ ska minska till max 120 kg/person och år till 2028.

Mål 9: Avfallstransporter och maskinell hantering av avfall ska ske med 100 % förnyelsebara bränslen (%).

Utgångsvärden:

Mängd matavfall i restavfallet (median) från resultaten av plockanalyser 2022 (villor) och flerfamiljshus (kg/hushåll och vecka):

Klippan: Villor 0,95 kg/hushåll och vecka, Flerbostadshus 0,29⁶ kg/hushåll och vecka

Perstorp: Villor 1,07 kg/hushåll och vecka, Flerbostadshus 1,05 kg/hushåll och vecka

Örkelljunga: Villor 1,01 kg/hushåll och vecka, Flerbostadshus 1,10 kg/hushåll och vecka

Mängd restavfall, 2022

Klippan: 120,0 kg/person och år

Perstorp: 119,2 kg/person och år

Örkelljunga: 116,4 kg/person och år

Observera att mängden restavfall var mycket låg i alla tre kommuner 2022. Se bilaga 2 tabell 3 för mängden restavfall under perioden 2015–2022 som förklaring till varför det anses rimligt att sätta målet att bibehålla nivån 120 kg/person och år.

Andel förnyelsebara bränslen som används för transporter av avfall, 2022: 100 %

Andel förnyelsebara bränslen som används för maskinell hantering av avfall, 2022: 0 %

⁴ Utgångsvärdet för antalet arbetsmiljömässiga besvärliga hämtställen tas fram under 2023

⁵ Avfall Web: Mängd insamlat restavfall (I1B) delat med antal personer. Antal personer inkluderar permanentboende invånare (A1), gästnätter (A2), fritidshusboende (A3) och arbetsplatsnetto (A4).

⁶ Värdet är lågt och stöds inte av tidigare plockanalyser. I plockanalysen 2019 motsvarade mängden matavfall i restavfallet 1,76 kg/hushåll och vecka för flerbostadshus i Klippan.

2.6 Målområde 3: God kommunikation och service

Mål 10: Andelen invånare som är positiva⁷ till de respektive ingående områdena ”Information” och ”Avfallshantering” inom servicekvalitet ska vara minst 90 %.

Utgångsvärden:

Andelen som är positiva till servicekvalitetens olika ingående delar gällande information och avfallshantering⁸ (2020)

Klippan: Information 86 %, Avfallshantering 85 %

Perstorp: Information 85 %, Avfallshantering 88 %

Örkelljunga: Information 87 %, Avfallshantering 88 %

2.7 Målområde 4: Minskad spridning av farliga ämnen

Mål 11: Antalet potentiellt farliga kemikalier⁹ som används inom kommunernas verksamheter ska minska och om möjligt ersättas med bättre alternativ.

Mål 12: Nedskräpningen och dumpning av avfall ska minska.¹⁰

Utgångsvärden:

Antalet kemikalier utifrån kemikalieförteckning som är potentiellt farliga och som används i kommunens verksamhet, 2022

Klippan: VA=189 st., Lokalvård och måltid= 98 st., Badet = 24 st., Drift = 38st

Perstorp: Saknas, tas fram under 2023

Örkelljunga: Gata/park= 128 st., Lokalvård =33 st., Skolan= 235 st.

Antal nedlagda arbetstimmar för att städa upp efter nedskräpning och dumpning, 2022

Klippan: 712 timmar

Perstorp: 2 280 timmar (uppskattad tid)

Örkelljunga: 1 442 timmar (i siffran ingår också tömning av papperskorgar)

⁷ Positiva tolkas som de som kryssat för värdena 4 eller 5 i undersökningen.

⁸ Mäts genom kundenkät som Närab låter genomföra vartannat år

⁹ Kemikalier som har farosymboler eller skyddsangivelser i säkerhetsdatablad/produktblad är de kemikalier som bör ingå i begreppet potentiellt farliga. Förteckningen begränsas till sådana kemikalier som behövs för produktion, drift eller skötsel av verksamheten.

¹⁰ Gäller såväl inom som utanför detaljplanerade områden.

3 Styrmedel

I detta kapitel beskrivs de styrmedel som kommunerna kommer att nyttja för att genomföra åtgärderna i avfallsplanen och nå de satta målen.

3.1 Avfallsföreskrifter

Enligt miljöbalken ska kommunfullmäktige i varje kommun i Sverige anta en renhållningsordning för kommunen. Renhållningsordningen består av två delar: dels en avfallsplan, dels lokala föreskrifter för avfallshanteringen. De lokala föreskrifterna kallas ofta avfallsföreskrifter.

I avfallsföreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter som åligger fastighetsägare och verksamhetsutövare för det avfall de genererar och vilka skyldigheter som åligger kommunen. Föreskrifterna anger även vilka avfalls- slag som ska sorteras ut och hanteras separat för att kunna återanvändas, återvinnas eller fasas ut ur kretsloppet. Dessutom finns här regler för hur avfall ska emballeras och lämnas, dels för att uppnå en god arbetsmiljö för de som samlar in och behandlar avfallet, dels för att risken för negativ miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minimeras.

Föreskrifterna kompletterar annan lagstiftning inom avfallsområden såsom miljöbalken och förordningar om producentansvar med mera. Nuvarande avfallsföreskrifter för Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner gäller från och med 2023-01-01.

Inga specifika åtgärder för avfallsföreskrifterna nämns i handlingsplanen.

3.2 Avfallstaxa

Avfallstaxan anger hur avgifter för kommunens avfallshantering får tas ut och beslut tas i kommunernas fullmäktige.

Miljöbalken anger vilka typer av tjänster och verksamheter som får finansieras via avfallstaxan. Inte bara insamling och behandling av avfallet utan även nödvändig administration med mera ska täckas. Taxan får också användas för visst arbete med förebyggande och förberedelse för återanvändning av avfall. Däremot får inte arbete med nedskräpning, tillsyn eller kommunens åtgärder för att minska eller förbättra sorteringen av det egna verksamhetsavfallet finansieras med hjälp av avfallstaxan.

Kommunen har möjlighet att använda taxan för att styra mot en bättre resurshushållning. Avfallstaxan är därmed viktig för avfallsplanens måluppfyllelse genom att den uppmuntra hushåll och verksamheter till bättre sortering och minskade avfallsmängder.

3.3 Kommunernas budget

I sina budgetar visar kommunerna hur mycket resurser som avsätts till de olika kommunala verksamheterna. I budget och i kommunala mål och uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser finns möjlighet att styra vilka områden som ska prioriteras. Åtgärder i kommunövergripande handlingsplaner, såsom avfallsplanen, ska arbetas in i verksamhets- och affärsplaner.

Kommunen behöver budgetera för de delar av avfallshanteringen och relaterade frågor som inte ingår i det kommunala avfallsansvaret. Exempel på områden som berör förebyggande och hantering av avfall, men som faller utanför det kommunala avfallsansvaret, är:

- förebyggande och hantering av avfall som uppstår i de kommunala verksamheterna, exempelvis matsvinn, engångsartiklar och källsorteringsmöjligheter,
- nedskräpningsfrågor, såväl renhållning som förebyggande arbete,
- tillsyn; över den kommunala avfallshanteringen, verksamhetsutövare, bygg- och rivningslov, nedskräpning, m.m.
- upphandling som medel för att minska avfallsmängderna och uppmuntra återbruk,
- arbetsmarknadsåtgärder som involverar återbruk,
- näringslivsåtgärder för att minska avfallsmängderna och som uppmuntrar återbruk.

3.4 Kommunikation

En hållbar avfallshantering, där produkter och material cirkulerar många varv innan de till slut blir avfall som behöver omhändertas, bygger i mångt och mycket på enskilda individers deltagande. För att människor ska ändra sina beteenden krävs det att de *vet*, *kan* och *vill* bidra. Detta kan uppnås genom en kombination av information, fysiska förutsättningar och attitydarbete. Kommunikation och information blir ännu viktigare när alltmer fokus sätts på avfallstrappans översta steg och på minskad nedskräpning och giftfri miljö, jämfört med den mer traditionella avfallshanteringen där fokus låg på att behandla det avfall som samlades in.

Kommunikation och information kommer vara en viktig del för att lyckas gällande flertalet åtgärder i avfallsplanen, men står helt i centrum för de åtgärder som direkt berör kommunikation så som att ”Inrätta en tjänst för utbildning av skolelever i resurshushållning, avfallshantering och konsekvenser av nedskräpning” och att ” Utveckla informationen till invånarna gällande återanvändning, avfallshantering och nedskräpning”.

3.5 Upphandling

Som offentliga aktörer har kommunerna och deras bolag stora möjligheter att bidra till ett mer cirkulärt samhälle genom att ställa genomtänkta krav vid upphandlingar och inköp. Offentlig upphandling kan vara ett sätt att driva på och öppna upp för affärsmodeller som erbjuder mindre miljöbelastande varor och tjänster. Därmed kan en marknad skapas som även kan göras tillgänglig för andra verksamheter och organisationer, samtidigt som kommunen kan föregå med gott exempel och inspirera. Därutöver finns pengar att

spara för kommunen genom att till exempel förlänga livslängden på de produkter som redan är inköpta, vilket bör vara en första fråga att ställa innan en upphandling eller ett inköp görs.

För att hushålla med resurserna och förebygga avfall kan krav ställas på återbrukade och reparerbara produkter, livslängd, återvunna material, flergångsemballage och återtag.

3.6 Fysisk planering

Avfallshanteringen behöver beaktas vid allt från bygglov till översiktsplanering. Det gäller såväl anläggningar för mottagning, mellanlagring eller behandling av avfall som enskilda soprum och framkomlighet för hämtningsfordon. Kommunen kan också lyfta in förebyggande av avfall och återbruk i den fysiska planeringen, till exempel genom att planera för platser där produkter kan delas, repareras, samlas in för vidareförsäljning med mera. Materialval och arbetssätt vid byggnationer och rivningar är också viktiga parametrar som kan bidra till ett cirkulärt samhälle.

Klippans kommuns översiktsplan antogs i juni 2022. I översiktsplanen finns några få rader som beskriver nuvarande avfallshantering.

Perstorps kommuns översiktsplan antogs 2020 och sträcker sig fram till 2030. I översiktsplanen finns en översiktlig beskrivning av dagens avfallshantering samt beskrivning av behov av förbättrad trafiksäkerhet för renhållningsarbetare framförallt för väg 21 längs med Hässleholmsvägen. I översiktsplanen framgår att det finns en antagen avfallsplan.

Örkelljunga kommuns gällande översiktsplan antogs 2008, men en ny är under framtagande och har varit på samråd. I Örkelljunga kommuns översiktsplan som håller på att tas fram och som varit ute på samråd framgår att ”avfallshanteringen är en viktig faktor i kommunernas möjlighet att bidra till minskad miljöpåverkan” samt att en ny avfallsplan är under framtagande.

Samtliga kommuners översiktsplaner, detaljplaner och bygglov samråds med Närab.

I Närab-regionen erbjuds fastighetsnära insamling av mat- och restavfall, returpapper samt förpackningar i fyrfackskärl, ett system som infördes under perioden 2003–2007 som några av de första kommunerna i Sverige. Det har gjort att behovet av återvinningsstationer för insamling av förpackningar minskat och de flesta, förutom de placerade på återvinningscentralerna, har avvecklats. I och med ny lagstiftning gällande insamling av förpackningar kommer behov av plats för lättillgänglig insamling av skrymmande förpackningar behöva skapas i bebyggelsen.

Vid framtida planering av avfallshantering, liksom annan fysisk planering, kommer hänsyn behöva tas till ett förändrat klimat och de konsekvenser som ett förändrat klimat ger upphov till. För avfallshanteringens del kan det exempelvis handla om att vid extrem torra anpassa mellanlagring av avfall för

att minska risken för brand eller planera och bygga avfallsanläggningarna utifrån ökad risk för översvämningar eller kraftiga stormar. Klimatförändringar kan också gynna vissa invasiva arter, vilket ännu mer kan behöva beaktas vid hantering av massor så att spridning av dessa undviks.

3.7 Tillsyn

Den kommunala tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över avfallshanteringen hos privatpersoner, företag och andra verksamheter. Tillsynsmyndigheterna kan vara rådgivande men vid behov också förelägga om förbättringar. I Närab-regionen är det Söderåsens miljöförbund som är tillsynsmyndighet för avfallshanteringen, vilket även omfattar hur kommunernas övriga verksamheter sköter sitt ansvar enligt miljöbalken, avfallsförordningen och de lokala avfallsföreskrifterna.

I tillsynen över verksamheter finns möjlighet att lyfta frågor om hållbarhet och cirkulär ekonomi, såväl källsortering och materialåtervinning som avfallsförebyggande åtgärder, i verksamheternas olika led. Detta kan vara ett effektivt sätt att höja kunskapsnivån hos verksamhetsutövare inom kommunen.

Under 2022 genomförde Söderåsens miljöförbund ett projekt med fokus på att höja kunskapsnivån hos verksamhetsutövare i kommunerna gällande avfallsminimering, sortering och lämnande av avfall. Inför tillsynsbesök skickades frågor ut om avfallsminimering och avfallshantering som sedan följdes upp vid tillsynsbesöket med gott resultat. Söderåsens miljöförbund har ett extra fokus på farligt avfall vid tillsyn. Kopplat till avfall är också dagvatten ett viktigt område som Söderåsens miljöförbund uppmärksammar, då det kan finnas risk att avfall följer med dagvattnet ut i naturen.

Söderåsens miljöförbund blir också ofta inkopplat när det gäller masshanteringen vid olika infrastrukturprojekt såsom rivningar och byggande. Ofta uppstår det i samband med det överskottsmassor som inte helt sällan är förorenade och därmed klassas som avfall.

4 Fortsatt planeringsprocess och uppföljning

Denna avfallsplan är ett verktyg för kommunerna i arbetet med att förebygga avfall och för Närab att utveckla avfallshanteringen i en hållbar riktning. För genomförande av planen är det viktigt att det finns personella resurser, kompetens och att information om planen ges till berörda samt att löpande uppföljning sker.

Planering av genomförande av åtgärderna i avfallsplanen, kontinuerligt erfarenhetsutbyte och samarbete mellan kommunerna behöver dels ske med utgångspunkt i utpekade samarbeten för specifika frågor som lyfts i åtgärderna (se Bilaga 1), men kan också behövas inom andra områden för ett effektivt arbete där kommunerna drar nytta av att göra arbetet tillsammans.

Arbetet med genomförandet av avfallsplanens åtgärder samordnas av en projektgrupp som utgörs av samma funktioner hos Närab och hos kommunerna som vid framtagande av avfallsplanen. Projektgruppen kommer verka för att samarbeten initieras i olika åtgärder, även om funktionerna i projektgruppen inte nödvändigtvis deltar i genomförandet av åtgärderna. Projektgruppen träffas ca 2 ggr/år och Närab är sammankallande till mötena. Skulle vid något tillfälle någon i gruppen inte kunna delta faller ansvaret uppåt på kommundirektör/vd att själv delta eller att utse annan representant.

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder ska ske årligen. Närab ansvarar för att uppföljning av mål och åtgärder genomförs. I praktiken innebär uppföljningen att kommunernas representanter i projektgruppen kontaktar ansvariga för olika åtgärder inom sina respektive kommuner och resultatet redovisas till Närab. Närab ansvarar för sammanställningen, som skickas till kommunstyrelsen i respektive kommun samt till ansvariga för genomförande av olika åtgärder enligt avfallsplanens handlingsplan. Uppföljningen görs inför nämndernas årliga budgetprocesser och kan därmed bidra till att mål och åtgärder genomförs och att avfallsplanen blir ett levande dokument.

Översyn av avfallsplanens mål och åtgärder behöver påbörjas senast år 2027.

5 Framtida avfallshantering och avfallsflöden

I följande kapitel presenteras utvecklingstendenser som är viktiga för avfallshanteringen, en prognos för avfall, samt en bedömning av framtida behov av insamlingssystem och behandlingskapacitet för avfall. Bedömningen baseras i huvudsak på avfallsplanens mål och åtgärder. Prognosen fokuserar på avfall som omfattas av kommunalt ansvar samt i relevanta delar även avfall som omfattas av producentansvar.

5.1 Utvecklingstendenser

5.1.1 Befolkningsprognos

I Klippan har befolkningsutvecklingen varit ökande sen 2000-talets början med i snitt ca 120 personer/år. Befolkningsprognoser som SCB tagit fram indikerar en fortsatt befolkningsökning fram till 2030.

I Perstorp har befolkningsutvecklingen varit svagt ökande sen 2000-talets början. 2021 ökade befolkningen kraftigt men minskade 2022. Befolkningsprognosen har tagits fram av konsultbolag på uppdrag av Perstorps kommun. Bedömningen är en svag befolkningsminskning till 2030.

I Örskällunga har trenden varit ökande sedan början av 2000-talet och de sista fem åren har befolkningsökningen varit ungefär 80 personer per år. Mellan 2021 och 2022 minskade dock befolkningen med 45 personer. Enligt befolkningsprognoser som bygger på data från SCB beräknas antalet invånare fortsätta öka.

5.1.2 Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar

En generell trend i det svenska samhället har varit att avfallsmängderna har ökat. Under 2021 är avfallsmängderna per person i Skåne 481 kg/person och ligger därmed över riksgenomsnittet på 470 kg/person. Materialåtervinning och biologisk behandling har ökat medan mängden restavfall har minskat.

Flödena av förpackningar och returpapper från hushåll förändras. Framför allt ökar mängden plast- och pappersförpackningar till följd av ökad internetförsäljning, medan mängden returpapper minskar i takt med att hushållen i mindre utsträckning läser papperstidningar. Den minskade restavfallsmängden i samhället indikerar att mer förpackningar och returpapper av det som uppstår lämnas till återvinning. Nettoeffekten är att mängden förpackningar och returpapper per invånare ökat något.

Starka ekonomiska intressen på marknaden och fokus på konsumtion av varor tillsammans med en växande ekonomi har lett till en mångårig trend av ökade avfallsmängder. Vikande konjunktur och motkrafter gällande konsumtion av varor; via avfallsbranschen, genom andra samhällsaktörer och genom en generellt ökad medvetenhet hos allmänheten om vikten av ett hållbart leverne kan dämpa de ökande avfallsmängderna. Cirkulära affärsmodeller som underlättar för hushållen att konsumera hållbart kan bidra till att minska sambandet mellan konsumtion och avfallsproduktion. Det kan därför vara rimligt att anta att avfallsmängderna kan hållas relativt konstanta per

invånare. Genomförande av avfallsplanens åtgärder om förebyggande och ökad återanvändning, både inom kommunens verksamhet och i samhället, är viktiga i detta sammanhang.

5.1.3 Verksamhetsavfall

Näringslivet i kommunerna uppvisar en stor bredd och företag finns exempelvis inom tillverkning av livsmedel, plast och verkstadsindustri. Det finns även många mindre företag inom exempelvis kommunikation, handel, mat-hantverk och jordbruk, se Bilaga 2.

Det kan konstateras att mängden industriavfall, bygg- och rivningsavfall etc. i hög grad är beroende av konjunkturen. Till följd av ökad sortering av såväl industriavfall som bygg- och rivningsavfall kan andelen utsorterat avfall från dessa kategorier förväntas öka. De avfallsflöden som i dagsläget omhändertas på annat sätt än genom kommunens hantering eller på kommunens anläggningar förutsätts även fortsättningsvis hanteras vid sidan av de kommunala systemen, då det för dessa flöden bedöms finnas ett etablerat omhändertagande.

Mängden farligt avfall från industrier och bygg- och anläggningsverksamhet samt angränsande verksamheter kan komma att öka. Skälen till detta är främst att trenden är att allt mer avfall definieras som farligt avfall och att byggnation kan kräva sanering av förorenade områden som genererar förorenade massor som måste behandlas. Ökningen av mängden farligt avfall från industri och annan verksamhet kan motverkas av företagens interna miljöarbete som bidrar till miljöanpassning av produktionen.

På senare år har cirkulär ekonomi och cirkulära affärsmodeller blivit allt viktigare för både myndigheter och privata företag, vilket kan bidra till att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och avfallsproduktion och leda till att mängden verksamhetsavfall minskar.

5.2 Prognos över avfallsmängder

Ökade avfallsmängder kan förväntas till följd av en totalt sett ökande befolkningen i kommunerna men bedöms motverkas av en vikande konjunktur, i alla fall närmaste åren. De ökade avfallsmängderna kan också antas dämpas av ökad miljömedvetenhet generellt i samhället. I sammanhanget är kommunernas åtgärder i avfallsplanen kopplade till exempelvis kommunikation och utbildning gällande återanvändning och sortering viktiga, liksom åtgärder för att möjliggöra ökad återanvändning för invånarna. Åtgärder för ökad återanvändning i kommunernas egna verksamheter förväntas bidra till minskade avfallsmängder, samtidigt som det bidrar till att medvetenheten och kunskapen hos personalen ökar.

Det förändrade ansvaret för returpapper och för insamling av förpackningar¹¹ kommer att påverka källsorteringen och återvinningen i kommunerna till viss del och framför allt för flerfamiljshus som idag inte har fastighetsnära insamling av förpackningar. Erfarenheten är att utsorteringen av förpackningar ökar med en ökad servicenivå. För villahushållen som redan idag har fastighetsnära insamling kommer den nya lagstiftningen inte påverka servicenivån och kan därmed inte antas påverka utsorteringen av förpackningar nämnvärt.

Den sammantagna bedömningen är att avfallsmängderna i kommunerna totalt sett inte kommer att ändras nämnvärt fram till 2034, men att andelen restavfall förväntas sjunka något till förmån för ökade mängder utsorterade förpackningar.

5.3 Behov av insamlingssystem och anläggningar

5.3.1 Avfall under kommunalt ansvar och producentansvar

Inom Närab:s verksamhetsområde finns inte behov av nya typer av insamlingssystem. Utbyggnaden av fastighetsnära insamling av förpackningar vid flerbostadshus förväntas ske inom nuvarande insamlingssystem genom tömning av separata kärl.

Baserat på de trender och prognoser som beskrivits ovan kan konstateras att behovet av behandlingskapaciteten för olika avfallsslag inte kommer ändras nämnvärt. Behandlingskapacitet för ökade utsorterade mängder av förpackningar finns och faller inom producenternas ansvar.

Omlastning och mellanlagring av utsorterade fraktioner antas för de flesta materialslag ske inom Närab:s verksamhetsområde precis som idag medan återvinningen i många fall antas ske i anläggningar utanför kommunen.

Behov av infrastruktur¹² för återanvändning och recirkulering av produkter påverkar inte per automatik infrastrukturen för avfallshantering. Däremot är det en förutsättning för att kunna begränsa avfallsmängderna.

5.3.2 Verksamhetsavfall

För verksamhetsavfall som inte omfattas av kommunalt ansvar för avfallshantering, finns begränsat med information om mängder som uppkommer inom kommunen. Även information om kapaciteten i befintliga anläggningar för behandling av verksamhetsavfall är begränsad. Det finns inga uppgifter om att mängden verksamhetsavfall skulle ändras drastiskt under planperioden och därmed förändra behovet av behandlingsanläggningar.

¹¹ Från och med 2022 har kommunerna ansvaret för insamling och materialåtervinning av returpapper. I juli 2022 antog regeringen en ny förordning gällande förpackningar som innebär att ansvaret för insamlingen ska gå över till kommunerna från 1 jan 2024 och att insamlingen ska ske fastighetsnära från 1 jan 2027.

¹² Infrastruktur för återanvändning kan avse exempelvis plats för mottagning av begagnade produkter, verkstäder för rengöring och reparation, plats för förvaring och plats för försäljning av återanvändbara produkter. Infrastrukturen innefattar även transporter som kan behövas.

5.4 Koppling till fysisk planering

Kommunerna har i sitt arbete med fysisk planering möjlighet att forma samhället så att förutsättningarna för avfallshanteringen blir bra. Det kan till exempel handla om att se till att tillräckligt med mark finns för återvinningscentraler i bra lägen. Men också att bevaka avfallsfrågorna i bygglov så att plats finns för avfallskärl väl tillgängliga för såväl boende som hämtningsfordon.

Översiktsplanen är ett av kommunernas styrdokument som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. Det behöver synliggöras vad det finns för fysiskt behov i kommunen för att hantera avfall för att skapa en fungerande och långsiktig infrastruktur som kan tillgodose människors behov.

Inför framtagande av framtida översiktsplaner är det viktigt att följande aspekter beaktas och tillgodoses:

- Behov av plats för lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar i bebyggelsen.
- Behov av plats för återvinningscentraler för att kunna samla in grovavfall och farligt avfall från hushållen kommer behöva garanteras. Återvinningscentralerna utgör en viktig funktion i dagens infrastruktur för avfallshantering och kommer göra det även framöver. Utveckling av återvinningscentralerna, innefattande sortering i fler fraktioner och en viljeinriktning att öka mängderna som återanvänds, kräver större fysisk plats och behöver ingå i den fysiska planeringen.
- Behov av plats för omlastning och eventuell behandling av avfall behöver identifieras. Omlastning och behandling av avfall kan ske i den egna kommunen eller om det ska ske utanför den egna kommunen måste det framgå att det är så det avses hanteras.
- Behov av framkomlighet för fordon utifrån bland annat arbetsmiljö och trafiksäkerhet är viktigt att beakta i planeringsprocessen.

I plan- och byggprocesser behöver Närab involveras tidigt för att hantera frågor rörande avfallsutrymmens placering, utformning och transportvägar för att skapa fungerande och långsiktig avfallshantering. I arbetet med översiktsplaner, detaljplaner och bygglov finns idag samarbete mellan planhandläggare i kommunerna och Närab, där Närab ges möjlighet att lämna synpunkter. I översiktsplanerna och de flesta detaljplaner finns idag information om hantering av avfall. I de fall det saknas brukar Närab efterfråga den informationen.

5.5 Investeringar kopplade till nya insamlingssystem och anläggningar

Åtgärderna i denna avfallsplan innebär inga stora investeringar kopplade till nya insamlingssystem och anläggningar. Investeringar kan behöva ske i fler

kärl när full fastighetsnära insamling av förpackningar vid flerbostadshus ska införas.

Eftersom insamling idag sker via entreprenör förväntas inga investeringar i fordon behövas till följd av ökad fastighetsnära insamling av förpackningar.

6 Åtgärdernas konsekvenser

Konsekvenserna av avfallsplanens genomförande beskrivs utifrån hållbarhetens tre ben: ekologiska/miljömässiga, sociala samt ekonomiska aspekter. För att nå hållbarhet över tid måste alla dessa områden beaktas.

6.1 Miljömässig hållbarhet

Avfallsplanens mål och åtgärder bidrar till att uppfylla nationella miljökvalitetsmål, EU:s miljö-, avfalls- och klimatmål, Havsmiljödirektivet samt FN:s globala hållbarhetsmål. De nationella miljökvalitetsmål som berörs i störst utsträckning är ”God bebyggd miljö”, ”Giftfri miljö” och ”Begränsad klimatpåverkan” som alla bedöms påverkas i positiv riktning till följd av planens genomförande.

Flera åtgärder i avfallsplanens handlingsplan handlar om att förebygga avfall, återanvända och öka materialåtervinningen av avfall. Andra åtgärder i handlingsplanen syftar till att förändra beteenden genom information. Det tar lång tid att förändra beteenden men om insatserna följs av förändrat beteende hos många invånare kan åtgärderna på längre sikt ge stor positiv påverkan genom bättre resurshushållning och minskade diffusa utsläpp av miljö- och hälsokadliga ämnen.

De negativa konsekvenserna av genomförandet av planen bedöms vara små och främst vara kopplade till risk för ökad mängd transporter, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller. Vinsten av förebyggande, återanvändning och återvinning är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade avfallstransporter.

Sammantaget bedöms genomförandet av avfallsplanen medföra positiv miljöpåverkan. I Bilaga 5 presenteras en miljökonsekvensbeskrivning av avfallsplanens genomförande.

6.2 Social hållbarhet

Genom att öka förutsättningarna och bidra till system för att låna och återanvända produkter kan vi skapa ett mer inkluderande samhälle där fler har möjligheter att skapa sig ett gott liv. Att etablera Fritidsbanken i kommunerna är ett exempel som bidrar till att kunna ha ett aktivt liv för alla oavsett ekonomisk situation.

En acceptabel servicenivå är en av förutsättningarna för en fungerande källsortering och fastighetsnära insamling av flera fraktioner bidrar till att göra det lätt för användaren att sortera sitt avfall. I avfallsplanens handlingsplan finns en åtgärd som handlar om att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll, vilket kommer innebära en ökad service för flerbostadshus som idag saknar förpackningsinsamling.

I utformningen av servicen är det viktigt att inkludera de sociala aspekterna i avfallsplaneringen och skapa de förutsättningar som olika grupper av människor behöver för en hållbar och tillgänglig avfallshantering. Insatserna måste bygga på en social konsekvensanalys där kommuninvånarens olika behov och

förutsättningar identifieras på ett sätt som möjliggör en målgruppsanpassning av åtgärderna. En viktig analys är exempelvis hur olika människor rör sig, vilka som har tillgång till insamlingsplatser och under vilka förutsättningar och så vidare. På samma sätt har de kommunikationsåtgärder som genomförs större möjlighet att få genomslag när de utgår från kunskaper om olika gruppers förutsättningar och behov. På detta sätt kan avfallsplanens åtgärder bidra till att skapa förutsättningar för en socialt hållbar avfallshantering och i förlängningen ett socialt hållbart samhälle.

6.3 Ekonomisk hållbarhet

Den del som avser avfallshantering inom det kommunala avfallsansvaret finansieras av avfallstaxan och den del som berör kommunernas egen verksamhet är skattefinansierad.

Genomförandet av avfallsplanens åtgärder medför begränsade ökning av kostnaderna. Åtgärder som bedöms kunna innebära ökade kostnader är framför allt att kommunerna ska:

- erbjuda god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer (skattefinansierat).
- etablera Fritidsbanken i Perstorp och Örskelljunga kommuner (skattefinansierat).

Det finns också åtgärder som kan innebära mindre kostnadsökningar eller ett ekonomiskt nollsummespel eftersom åtgärden i sig också leder till besparingar. Exempel på detta är att minska användandet av engångsprodukter, minska matsvinnet, öka återanvändningen av möbler i kommunal verksamhet och informationsinsatser.

Genomförandet av åtgärderna förutsätter engagemang från flera olika delar av kommunens organisation. Avfallsenheten är en nyckelaktör i arbetet med utveckling av det kommunala avfallsansvaret men många viktiga åtgärder avseende exempelvis förebyggande av avfall bygger till stor del på engagemang från andra kommunala verksamheter och enheter.

6.4 Barnperspektivet

Sedan den 1 januari 2020 är Förenta nationernas konvention om barns rättigheter (2018:1197) svensk lag. Detta innebär att barns rättigheter ska beaktas vid beslutsprocesser och ärenden som rör barn. En avfallsplan påverkar barns uppväxt i viss grad och därför beskrivs nedan hur barn kan komma att påverkas av avfallsplanens genomförande. Syftet med avfallsplanen är att minska avfallsmängderna, öka återanvändningen och materialåtervinningen samt minska avfallets miljö- och klimatpåverkan. Avfallsplanens genomförande bedöms därför i sin helhet vara positiv för barnens bästa då barn är en del av både dagens och framtidens samhälle.

Genom bland annat information till medborgare om hur avfall ska tas om hand, och om avfallets koppling till klimat och miljö, kan medborgare göra

medvetna, hållbara val i vardagen. Om vuxna tar ansvar för denna typ av frågor, sänds positiva signaler till barn och unga. Det kan till exempel bidra till att barn känner mer framtidstro och mindre framtidssoro. Barn kan också få större kunskap genom att lära sig av hur deras föräldrar gör. Kunskaper om resurser och kretslopp – grunderna i den cirkulära ekonomin – behöver barnen också få med sig genom skolan. Ett exempel på åtgärd med direkt koppling till barn och unga är att utbilda elever i avfallshantering och resurshushållning.

Barn vistas generellt mycket i sin närmiljö, till exempel i bostaden, på lekplatser och andra fritidsmiljöer samt i förskolor, skolor och på skolgårdar. Nedskräpning ökar risken för att barn gör sig illa på skräp, exempelvis genom skärsår och kvävningsrisk. Nedskräpning bidrar också till otrygga miljöer genom att nedskräpning ökar risken för klotter och skadegörelse. I avfallsplanens handlingsplan finns åtgärder för minskad nedskräpning genom att en gemensam strategi för att förebygga nedskräpning ska tas fram.

Avfallsinsamlingen kan utgöra en fara för barn, både i samband med tömningen av behållare och vid de tunga transporterna som följer. Det är viktigt att ha god trafiksäkerhet kring avfallsbehållare och i närheten där barn vistas. Att belysa risker kopplade till avfallshantering i ett tidigt skede av bygg- och planeringsprocesser är viktigt så att insamlingen av avfall kan ske på ett så säkert och effektivt sätt som möjligt vid nya anläggningar. Idag sker arbetet med att skapa en god infrastruktur för tömning genom att Närab får alla detaljplaner och bygglovshandlingar för yttrande.

Barn och unga är också känsligare för påverkan från farliga ämnen som finns i exempelvis kemiska produkter och varor. Hantering av farligt avfall är en viktig del i arbetet för att skapa en giftfri uppväxt för barn och unga. En åtgärd i handlingsplanen handlar om att inventera och minska användandet av potentiellt farliga kemikalier.

Bilaga 1 Handlingsplan med åtgärder

I denna bilaga presenteras åtgärder för att uppnå målen i avfallsplanen.

Åtgärderna presenteras i anslutning till det mål som de närmast kan anses höra, även om samma åtgärd ibland bidrar till att flera mål kan nås. De rubriker som åtgärdstabellerna finns under, överensstämmer med rubrikerna i huvuddokumentet.

Tidsramen för genomförande av respektive åtgärd anges med *årtal* för åtgärder som genomförs vid något eller några enstaka tillfällen, eller *årligen* för åtgärder som genomförs en eller flera gånger per år alternativt kontinuerligt. För att tidplanen ska kunna hållas kan åtgärder behöva påbörjas tidigare än angivet årtal. De allra flesta åtgärder har slutdatum senast 2028, då avfallsplanen ska uppdateras och nya åtgärder läggs till för att nå målen till 2034.

För varje åtgärd anges vilken del av den kommunala organisationen som ansvarar för genomförandet av åtgärden, med följande förkortningar:

Nämnd	Tjänstemannaorganisation
Nårab Norra Åsbo Renhållnings AB	Nårab Norra Åsbo Renhållnings AB
K Klippan	K Klippan
BUN Barn- och utbildningsnämnden	BUF Barn- och utbildningsförvaltningen
KFN Kultur- och fritidsnämnden	KFF Kultur- och fritidsförvaltningen
KS Kommunstyrelsen	KLF Kommunledningsförvaltningen
PBN Plan- och byggnadsnämnden	SF Socialförvaltningen
SN Socialnämnden	TF Tekniska förvaltningen
P Perstorp	P Perstorp
BN Byggnadsnämnden	KFF Kultur- och fritidsförvaltningen
BUN Barn- och utbildningsnämnden	PBF Plan- och byggförvaltningen
KFN Kultur- och fritidsnämnden	SF Socialförvaltningen
KS Kommunstyrelsen	TSF Teknik- och serviceförvaltningen
SN Socialnämnden	BUF Barn- och utbildningsförvaltningen
	Upph. Upphandlingsenheten (gemensam)
Ö Örkellunga	Ö Örkellunga
KS Kommunstyrelsen	KLF Kommunledningsförvaltningen
KSN Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden	KSF Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen
SN Socialnämnden	SF Socialförvaltningen
UN Utbildningsnämnden	Upph. Upphandlingsenheten (gemensam)
	UF Utbildningsförvaltningen
SMFO Söderåsens miljöförbund	SMFO Söderåsens miljöförbund

Genomförande och uppföljning

Arbetet med genomförandet av avfallsplanens åtgärder samordnas av en projektgrupp som utgörs av samma funktioner hos Närab och hos kommunerna som vid framtagande av avfallsplanen.

Projektgruppen kommer att verka för att samarbeten initieras i olika åtgärder, även om funktionerna i projektgruppen inte nödvändigtvis deltar i genomförandet av åtgärderna. Ansvariga för genomförandet är istället de som nämns i kolumnerna "Ansvar" nedan. Den övergripande projektgruppens uppgifter är bland annat att prioritera och initiera åtgärderna samt följa upp genom att ta emot de resultat som de ansvariga för åtgärderna rapporterar.

Projektgruppen träffas ca 2 ggr/år och Närab är sammankallande till mötena. Skulle vid något tillfälle någon i gruppen inte kunna delta faller ansvaret uppåt på ansvarig chef eller kommundirektör/vd att själv delta eller att utse annan representant.

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder ska ske årligen inför budgetprocessen. Närab ansvarar för att uppföljning såtillvida att Närab sammanställer de resultat som respektive kommun rapporterar. I praktiken innebär uppföljningen att kommunernas representanter i projektgruppen kontaktar ansvariga för olika åtgärder inom sina respektive kommuner och resultatet redovisas till Närab. Närab ansvarar för sammanställningen, som skickas till kommunstyrelsen i respektive kommun samt till ansvariga för genomförande av olika åtgärder enligt avfallsplanens handlingsplan. Uppföljningen görs inför nämndernas bokslut och årliga budgetprocesser och kan därmed bidra till att mål och åtgärder genomförs och att avfallsplanen blir ett levande dokument.

Översyn av avfallsplanens mål och åtgärder behöver påbörjas senast år 2027.

Målområde 1: Förebyggande och återbruk

Åtgärder	Senast utfört, år	Ansvar (nämnd/bolag)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till mål nr
a) Öka mängden saker och material som återbrukas från ÅVC:erna ¹ .	2026	Nårab		1
b) Etablera "Fritidsbanken" också i Perstorp och Örkelljunga.	2028	K: KFN P: KFN Ö: KSN	K: KFF P: KFF Ö: KSF	1
c) Etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och inventarier inom kommunernas egna verksamheter ² .	2026	K: KS, SN P: KS Ö: KS	K: KLF, SF P: TSF Ö: KLF	3
d) Minska användandet av engångsprodukter, framför allt av plast, i kommunala verksamheter.	2025	K: KS P: TSN Ö: KS	K: KLF, TN P: TSF Ö: Alla	4
e) Kommunens verksamheter ska arbeta aktivt och strukturerat för att matsvinnet ska minska.	2028	K: KS, SN, BUN P: KS, SN, BUN Ö: UN, SN	K: TF, SF, KLF, BUF P: TSF, UF, SF Ö: UF, SF	2
f) Välj ut upphandlingar för vilka ansträngningar ska göras för att hitta och ställa krav på avfallsminimering och återbruk ³ .	Årligen	K: KS P: KS Ö: KS	K:samtliga förvaltn., KLF – Upph. P:samtliga förvaltn., TSF, Upph., Inköpsorg. Ö: samtliga förvaltn., Upph.	4

¹ Öka möjligheten att fysiskt kunna lämna och hämta saker och material till återbruk samt att utveckla samarbete med aktörer för återbruk.

² : I första hand ska återbruk av möbler och inventarier ske internt, i andra hand ska möbler och inventarier från kommunernas verksamheter säljas.

³ Valet bör göra i upphandlingar där det kan anses ge stor effekt eller där det är lätt att ställa avfallsminimerande krav.

Målområde 2: Insamling och sortering

Åtgärder	Senast utfört år	Ansvar (nämnd/bolag)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till mål nr
a) Skapa ett forum med regelbundna träffar samt upprätta rutiner för samverkan mellan kommunerna och Närab med fokus på avfallsrelaterade krav i den fysiska planeringen.	Årligen	K: PBN P: KS, BN Ö: KSN	K: KLF – Plan/bygg P: PBF Ö: KSF – Plan/bygg, KLF	5, 7, 8
b) Ta fram riktlinjer och vägledning för utformande av avfallsutrymmen och transportvägar i den fysiska miljön.	2025	Nårab	Nårab	5
c) Säkerställa att källsorteringsmöjligheter finns, och används, i samtliga kommunala verksamheter inklusive kommunala bolag.	2027	K: KS P: KS Ö: KS	K: TF, KLF P: TSF Ö: KLF – Fastighet	6
d) Införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll.	2027	Nårab	Nårab	8
e) Byta till papperspåse för utsortering av matavfall.	2025	Nårab	Nårab	7
f) Inventera och arbeta bort arbetsmiljömässigt besvärliga hämtställen för insamling av avfall.	Årligen	Nårab	Nårab	5
g) Ställ krav på förnyelsebara bränslen vid upphandling och utförande av avfallstransporter och maskinell hantering av avfall.	2024–2034	Nårab	Nårab	9

Målområde 3: Kommunikation och service

Åtgärder	Senast utfört år	Ansvar (nämnd/bolag)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till mål nr
a) Inrätta en tjänst som kan erbjuda utbildning av bland annat skolelever i resurshushållning, avfallshandling och konsekvenserna av nedskräpning.	2025	Nårab	Nårab	1, 2, 7, 8, 12
b) Utveckla informationen till invånarna gällande återanvändning, avfallshandling och nedskräpning ⁴ .	2024	Nårab K: KS P: KS Ö: KS	Nårab K: KLF, TF P: TSF Ö: KLF, KSF Kommunala bostadsbolaget	10

Målområde 4: Minskad spridning av farliga ämnen

Åtgärder	Senast utfört under år	Ansvar (nämnd/bolag)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till mål nr
a) Inventera och färdigställ riskklassificering av nedlagda depoler enligt MIFO fas 2.	2028	K: KS P: KS Ö: KS	K: KLF, TF P: TSF Ö: KLF, KSF	Målomr. 4
b) Inventera och minska användandet av potentiellt farliga kemikalier inom kommunernas verksamheter.	2025 och därefter årligen	K: KS, BUN, KFN P: KS, SN Ö: KS	K: KLF, TF, BUF, KFF P: TSF, SF Ö: Alla	11
c) Gör det möjligt att lämna avfall innehållande invasiva växtdelar kostnadsfritt på de ÅVC:er där handlingen är praktiskt genomförbar.	2026	Nårab	Nårab	Målomr. 4

⁴ Exempelvis genom att delta i kampanjen "Europa Minskar Avfallet" och ta fram informationsmaterial till nysvenskar att använda på SFI

Bilaga 1 Handlingsplan med åtgärder

Åtgärder	Senast utfört under år	Ansvar (nämnd/bolag)	Ansvar (tjänstemannaorg.)	Bidrar huvudsakligen till mål nr
d) Ta fram en gemensam strategi för alla tre kommunerna för att förebygga nedskräpning och dumpning ⁵ .	2025	K: KS P: KS Ö: KS	K: TF, KLF P: TSF Ö: KLF, KSF	12
e) Skapa ett forum med regelbundna träffar mellan Närab, kommunerna och Söderåsens miljöförbund med fokus på nedskräpning och dumpning.	2024 sedan årligen	SMFO K: KS P: KS Ö: KS	SMFO K: TF, KLF P: TSF Ö: KLF, KSF	12
f) Erbjud god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer.	2026	K: KS P: KS Ö: KSN	K: TF P: TSF Ö: KSF – Gata/park	12
g) Öka och förbättra samverkan mellan Söderåsens miljöförbund, tillsynsmyndigheterna inom plan- och byggområdet samt Närab gällande bygg- och rivningslov samt sortering av bygg- och rivningsavfall.	2024 sedan årligen	K: PBN P: BN Ö: KSN Närab SMFO	K: KLF – Plan/bygg P: PBF Ö: KSF, Plan/bygg Närab SMFO	Målomr. 4

⁵ Innefattande exempelvis kommunikation, tillsyn av företags avfallshantering, mätning av nedskräpning och kostnader, konkreta insatser så som skräpplockning och arbetssätt för att hantera dumpningsärenden. Åtgärden omfattar nedskräpning och dumpning såväl inom som utanför detaljplanerade områden.

BILAGA 2 NULÄGESBESKRIVNING

Nårab

Innehåll

1	INLEDNING	3
2	BESKRIVNING AV KOMMUNERNA	4
2.1	Geografiskt läge och infrastruktur	4
2.2	Befolkning och bebyggelse	4
2.3	Näringslivsstruktur.....	5
2.4	Ansvar för avfallsfrågor	5
3	AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT ANSVAR	5
3.1	Förebyggande och återbruk.....	5
3.2	Avfallsslag och mängder	6
3.3	Insamling och behandling	7
3.3.1	Mat- och restavfall	7
3.3.2	Returpapper	8
3.3.3	Grovavfall och trädgårdsavfall	8
3.3.4	Latrinavfall	9
3.3.5	Slam.....	9
3.3.6	Fett och matolja.....	9
3.3.7	Fettavskiljarslam	9
3.3.8	Textilavfall.....	9
3.3.9	Farligt avfall	10
3.3.10	Kundnöjdhet	10
4	AVFALL FRÅN KOMMUNAL VERKSAMHET	10
4.1	Förebyggande och återbruk.....	10
4.2	Avfallshantering	10
4.3	Vatten- och avloppsreningsverk.....	11
4.4	Gata och park.....	11
5	AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR	11
5.1	Avfallsslag och mängder	11
5.2	Förpackningar	12
5.3	Däck	13
5.4	Batterier	13
5.5	Bilar	13
5.6	Avfall från elektriska och elektroniska produkter	13
5.7	Läkemedel.....	14
6	ÖVRIGT AVFALL.....	14
6.1	Avfall från företag och andra verksamheter	14
7	ANLÄGGNINGAR FÖR ÅTERVINNING OCH BORTSKAFFANDE AV AVFALL.....	15
7.1	Anläggningar i kommunerna.....	15
7.1.1	Återvinningscentraler	15
7.1.2	Hyllstofta avfallsanläggning.....	16
7.1.3	Reningsverk.....	16
7.1.4	Övriga anläggningar.....	16
7.2	Anläggningar utanför kommunerna.....	17

1 Inledning

Norra Åsbo Renhållningsaktiebolag (Nårab) är ett kommunalt bolag som ägs av kommunerna. I denna bilaga till Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuners gemensamma avfallsplan beskrivs förhållanden som påverkar avfallens mängd och sammansättning, såsom antal invånare, antal hushåll fördelat på olika boendeformer och näringslivets struktur. Därefter beskrivs nuvarande avfallsmängder samt hantering av dessa i form av insamlingsystem och avfallsbehandling.

Beskrivningen är uppdelad på:

- Avfall som omfattas av kommunalt ansvar så som hushållens mat-, rest-, grovavfall, returpapper, latrin, slam, fosforfilter och farligt avfall samt avfall som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.
- Avfall som omfattas av producentansvar; förpackningar, däck, bilar, elavfall, batterier samt läkemedel.
- Övrigt avfall; industriavfall, bygg- och rivningsavfall med mera.

För avfall som omfattas av kommunalt ansvar anges mängder samt hur avfallet samlas in och behandlas. För avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar anges översiktliga uppgifter.

2 Beskrivning av kommunerna

2.1 Geografiskt läge och infrastruktur

Kommunerna Klippan, Perstorp och Örskelljunga är belägna i Skåne län. Kommunerna har tillsammans en landareal på ca 850 km² och ligger i nordvästra delen av Skåne. Markanvändningen i kommunerna domineras av skogsmark. Kommunerna är natursköna och har ett rikt friluftsliv med bland annat Söderåsens nationalpark i söder.

Huvuddelen av alla transporter inom, till och från Klippan och Perstorps kommuner sker främst via väg 21 med förbindelser i norr till E4:an. Väg 21 förbinder de två kommunerna med Kristianstad åt öster och Helsingborg åt väster och E4:an går söderut mot Helsingborg för vidare förgrening mot Malmö och kontinenten och norrut upp till Stockholm.

Huvuddelen av alla transporter inom, till och från Örskelljunga kommun sker främst via E4:an och väg 24. E4:an går söderut mot Helsingborg för vidare förgrening mot Malmö och kontinenten och den går norrut upp till Stockholm. Väg 24 går österut till Hässleholm för att där gå på 21:an samt nordväst upp till Halmstad.

2.2 Befolkning och bebyggelse

Kommunerna har tillsammans nästan 36 000 invånare. Kommunernas respektive antal invånare varierar i storlek, se nedan i Tabell 1.

Fördelningen över invånare boende i tätort och på landsbygd är ungefär samma i Klippan och Perstorps kommuner där cirka 75% bor i tätort och 25% på landsbygd. Medan det i Örskelljunga bor drygt 80% i tätort och mindre än 20% på landsbygd. (Källa: SCB).

Fördelning av antalet hushåll i olika boendeformer framgår av nedan tabell.

Tabell 1 Antal invånare i kommunerna år 2022, antal hushåll fördelat på boendeform samt antal fritidshus. Källa: SCB och Avfall Web.

	Invånare	Hushåll i villa	Hushåll i flerbostadshus	Fritidshus
Klippan	17 865	5 281	3 037	452
Perstorp	7 442	1 781	1 744	176
Örskelljunga	10 455	3 538	1 483	951

Den vanligaste formen av permanentboende i Klippan och Örskelljunga kommuner är villa medan det i Perstorps kommun är ungefär lika många hushåll i villa som i flerbostadshus.

2.3 Näringslivsstruktur

I regionen finns ca 2 100 företag. Näringslivet i kommunerna uppvisar en stor bredd med allt från livsmedels- och plasttillverkning till transporter. I samtliga kommuner är kommunen den största arbetsgivaren. Den största privata arbetsgivaren i Klippans kommun är Gelita Sweden AB som tillverkar gelatin och i Perstorps kommun är Perstorp AB, en koncern med inriktning mot specialkemi, den största privata arbetsgivaren. Den största privata arbetsgivaren i Örkelljunga kommun är Gille som ägs av Continental Bakeries North Europe AB som är en europeisk bagerikoncern specialiserad på tillverkning av kakor, kex med mera.

2.4 Ansvar för avfallsfrågor

Kommunfullmäktige är ansvarig för den kommunala renhållningen i kommunerna. I kommunfullmäktige tas beslut om avfallsplan, föreskrifter och taxa.

Nårab ansvarar för insamling, transport och återvinning eller bortskaffande av kommunalt avfall. Insamlingen sker av upphandlad entreprenör. Nårab har samarbeten med ett flertal olika sorterings- och behandlingsanläggningar dit avfallet transporteras för vidare behandling.

Producentansvarsorganisationer har ansvar för behandling av förpackningar från hushåll samt insamling och behandling av förpackningar från verksamheter.

3 Avfall som omfattas av kommunalt ansvar

3.1 Förebyggande och återbruk

I kommunerna finns många möjligheter för det enskilda hushållet att förebygga och återbruka avfall. På kommunernas återvinningscentraler finns möjlighet för privatpersoner att lämna produkter för återbruk. Detta görs i samarbete med Emmaus Fredriksdal. På återvinningscentralerna i Hyllstofta, Klippan, Perstorp, Ljungbyhed och Örkelljunga finns också möjlighet att lämna in kläder som tas om hand av Emmaus Fredriksdal och Frälsningsarmén/ Myrorna.

Utöver det finns i kommunerna secondhandverksamheter och loppmarknader som drivs av exempelvis frivilligorganisationer och andra som tar emot och säljer kläder, möbler och andra prylar. I flera tätorter arrangerar föreningar exempelvis barnklädesloppisar och bakluckelloppisar. Privatpersoner säljer och köper också begagnade produkter via digitala kanaler. Vid Nårabs återvinningscentral i Klippan finns också möjlighet att skänka begagnade sport- och friluftsgrejer till Fritidsbanken. De rustar upp och lånar sedan ut utrustningen gratis till den som vill.

Nårab har jobbat förebyggande genom att delta i sopsamarbetet i Skåne Nordväst som bland annat gick ut på att minska den totala avfallsmängden hushållsavfall från 500 kg per invånare till 320 kilo. Projektet avslutades dock innan målet uppnåddes detta gå grund av att många av åtgärderna blivit implementerade i den ordinarie verksamheten.

3.2 Avfallsslag och mängder

I detta kapitel redovisas uppkomna avfallsmängder i kommunerna. Avfall som omfattas av kommunalt ansvar innefattar; mat- och restavfall, returpapper, grovavfall, trädgårdsavfall, latrinavfall, slam och farligt avfall. Avfallet som samlades in 2022 presenteras i Tabell 2, där det även framgår hur avfallet behandlades.

Tabell 2 Insamlade och behandlade mängder avfall och som omfattas av kommunalt ansvar för avfallshantering i Närab-regionen år 2022, ton per år.

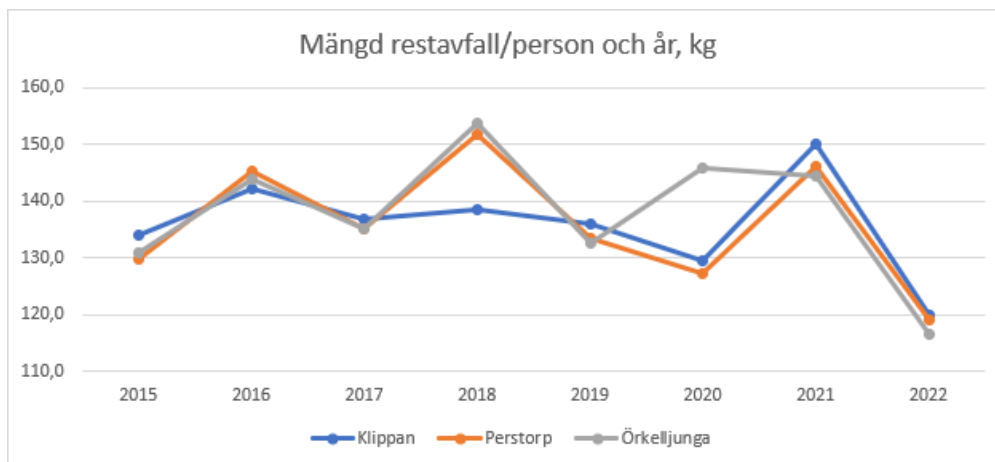
	Material- återvin- ning	Biologisk behand- ling	Energiå- tervin- ning	Depone- ring	Annan behand- ling	Totalt
Mat- och restavfall		1 996	5 196			7 192
Returpapper	700					700
Grovavfall	1 485		4 043	72		5 600
Trädgårds- avfall		3 543	360			3 903
Latrinavfall			4			4
Slam		8 236				8 236
Farligt avfall			139	85	65	289
Summa	2 185	13 779	9 738	157	65	25 924
<i>Varav Klippan</i>	<i>1 104</i>	<i>4 211</i>	<i>5 114</i>	<i>44</i>	<i>59</i>	
<i>Varav Per- storp</i>	<i>454</i>	<i>3 012</i>	<i>1 942</i>	<i>49</i>	<i>1</i>	
<i>Varav Örkel- ljunga</i>	<i>627</i>	<i>6 556</i>	<i>2 682</i>	<i>64</i>	<i>5</i>	

Under 2022 insamlades och behandlades totalt ca 26 000 ton avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Av denna mängd uppgick mat- och restavfallet till ca 7 200 ton, vilket utslaget på antal folkbokförda invånare i kommunerna är i nivå med riksgenomsnittet i Sverige.

Som framkommer av Tabell 3 med tillhörande diagram var mängden restavfall ovanligt låg 2022 jämfört med tidigare år. Orsaken till detta är inte känd.

Tabell 3. Insamlade mängder restavfall 2015–2022. Källa: Avfall Web.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Klippan	133,9	142,3	136,9	138,5	135,9	129,6	150,2	120,0
Perstorp	129,8	145,3	135,2	151,8	133,6	127,3	146,3	119,2
Örkelljunga	130,9	144,0	135,2	153,9	132,6	146,0	144,5	116,4

3.3 Insamling och behandling

I följande kapitel beskrivs insamling och behandling av avfall som omfattas av kommunalt ansvar.

Nårab har fyrfacksinsamling vilket innebär att villor har två kärl med fyra fack i varje, två stora och två små. Därmed så har man fastighetsnära insamling för mat- och restavfall, returpapper samt förpackningar.

Kärl 1: har två större fack för plastförpackningar och pappersförpackningar och två mindre fack för metall och ofärgade glasförpackningar. Detta kärl hämtas var fjärde vecka.

Kärl 2: har två större fack för restavfall och matavfall och två mindre fack för tidningar och färgade glasförpackningar. Detta kärl hämtas varannan vecka.

Fyrfackskärlen töms med ett fordon som har fyra separata fack så att avfallet hålls sorterat.

År 2020 började man inkludera mjukplast i insamlingen av plastförpackningar.

Flerfamiljsfastigheter och verksamheter har obligatorisk utsortering av matavfall, restavfall och returpapper via Nårab. För att restavfallet ska räknas som sorterat krävs att man också har fastighetsnära insamling av förpackningar. Intyg på sortering av förpackningar krävs för att restavfallet ska räknas som sorterat.

3.3.1 Mat- och restavfall

Insamling av hushållsavfall sköts på entreprenad.

Hushåll i villa och fritidshus i kommunerna sorterar ut mat- och restavfall i kärl 2 med tömning varannan vecka. För båda fraktionerna används de bakre lite större facken på kärlet.

Alternativt kan hushållen i villa och fritidshus ha hemkompostering och ett eget kärl för restavfall samt möjlighet att lämna sitt returpapper och sina förpackningar på återvinningscentralen.

I flerfamiljshus och verksamheter sker fastighetsnära insamling av mat- och restavfall i separata kärl och de töms med ett fordon med tre fack.

Omlastning av matavfall och restavfall sker vid Hyllstofta avfallsanläggning, för vidare transport till behandling.

Matavfallet transporteras till en extern biogasanläggning, i dagsläget Tekniska verken i Linköping. Där behandlas och rötas matavfallet och används sedan som biogas till drivmedel i bussar och bilar. Rester i form av biogödsel används som naturlig och näringsrik växtnäring på åkrar. (Källa: Tekniska verken).

Restavfallet transporteras till upphandlad, godkänd förbränningsanläggning för energiåtervinning, i dagsläget SYSAV i Malmö, där det förbränns och blir till värme och el. (Källa: SYSAV).

3.3.2 Returpapper

Från och med 1 januari 2022 är returpapper under kommunalt avfallsansvar och insamlingen sköts på entreprenad.

Returpapper samlas in via fyrfackskärlden vid villahushåll och i separata kärl vid flerfamiljshus och verksamheter. Returpapper kan även lämnas på återvinningscentralerna.

Mellanlagring av returpapper sker på Hyllstofta avfallsanläggning innan vidare transport till upphandlad behandlingsanläggning där det återvinns.

3.3.3 Grovavfall och trädgårdsavfall

Hushållens grovavfall och trädgårdsavfall lämnas i huvudsak på en av Närabs återvinningscentraler.

Grovavfall är större saker som inte får plats i restavfallet och som uppkommer vid normal bostadsanvändning. Om villa- och flerfamiljshushållen inte lämnar på en återvinningscentral så ingår hämtning i grundavgiften för villahushåll, fritidshus och flerfamiljshus och hämtas efter beställning två gånger per år med en viss maxmängd på 10 kolli per år.

Trädgårdsavfall kan, om det inte lämnas på återvinningscentralerna, samlas in i separata kärl som hämtas under säsongen april till november. Det transporteras till Närabs avfallsanläggning i Hyllstofta där det behandlas genom krossning och flisning för framtagande av biobränsle och kompost. Delar av komposten blandas med sand och säljs som planteringsjord på Närabs återvinningscentraler eller säljs som trädgårdskompost.

Trädgårdsavfall som innehåller invasiva arter tas enbart emot på ÅVC i Örkelljunga och Hyllstofta och växterna ska vara förpackade i väl förslutna, dubbla plastsäckar och hanteras separat på återvinningscentralen. Behandling sker genom förbränning.

3.3.4 Latrinavfall

Hämtning av latrinavfall sker hos ett fåtal villa- och fritidshushåll. Latrinet samlas upp i engångsbehållare. Avfallet transporteras till Hyllstofta innan det går till förbränning tillsammans med restavfallet.

3.3.5 Slam

Slam från enskilda avloppsanläggningar töms minst en gång per år. Tömningen sköts av Närabs entreprenör. Slambilen har två separata tankar, en för slam och en för vatten. Vid vissa tömningar återförs den rena vattenfasen till brunnen efter tömning.

Slammet töms och behandlas på respektive kommuns reningsverk där det rötas och genererar biogas samt en rötrest som sprids på åkermark. Även externslam körs till reningsverken och i vissa fall tas slam också in från andra orter, t.ex. Skånes Fagerhult.

3.3.6 Fett och matolja

När fett kommer ut i det kommunala spillvattennätet orsakar det problem. Fett och matolja ska antingen torkas ur med papper och läggas i matavfall eller hällas i en väl försluten behållare, till exempel en PET-flaska och lämnas till ÅVC. Större mängder kan lämnas i särskild fettunna på någon av Närabs återvinningsstationer. För verksamheter är det möjligt att abonnera på hämtning efter beställning.

Fettet skickas till Svensk Fettåtervinning där det renas och behandlas för att sedan användas som råvara i olika kemikalieprodukter.

3.3.7 Fettavskiljarslam

Om stora mängder fett kommer ut i det kommunala vattennätet orsakar det problem, exempelvis stopp i ledningarna. För att undvika detta ska fettavskiljare vara installerad på verksamhet som genererar större mängder fett, såsom restauranger, gatukök med mera. Fettslam från fettavskiljare ska hämtas vid behov så att inte fett följer med flödet till efterföljande ledningssystem, dock minst en gång per år. Hämtningsintervall ska anpassas till anläggningens belastning, typ och storlek. Fastighetsägare är alltid ansvarig för avskiljarens funktion utöver ovan angivna rutiner.

Fettavskiljarslam från alla tre kommunerna körs till Klippans reningsverk där det går in i rötningsprocessen och blir till biogas och biogödsel.

3.3.8 Textilavfall

Textilier i form av rena och hela kläder kan lämnas på Hyllstofta, Klippan, Perstorp, Ljungbyhed och Örkelljunga ÅVC:er, i behållare som tillhör Emmaus Fredriksdal och Frälsningsarmén/ Myrorna. Då går dessa vidare ut i deras butiker till försäljning och det som de inte säljer går dels till kommersiella kunder i främst EU och resten kan bli industritrasor, bilinredning och isolering. En liten del går till energiåtervinning i form av förbränning.

3.3.9 Farligt avfall

Farligt avfall från hushåll lämnas på någon av ÅVC:erna för att sedan transporteras till Hyllstofta avfallsanläggning där det mellanlagras för att sedan gå vidare till avtalad och godkänd behandlingsanläggning som idagslaget är Ragnsells.

3.3.10 Kundnöjdhet

Nårab låter göra kundnöjdhetsundersökningar vartannat år.

De visar på en någorlunda jämn upplevelse i de olika kommunerna. Hushållen är generellt mer nöjda med återvinningscentralerna och källsorteringen och mindre nöjda med kundservice och information.

4 Avfall från kommunal verksamhet

I följande kapitel beskrivs översiktligt hur avfall förebyggs i kommunernas verksamheter samt vilka avfallstyper som uppstår, och hur avfallet sorteras och behandlas.

4.1 Förebyggande och återbruk

Enligt Klippans hållbarhetsstrategi ska kommunen i egenskap av konsument ställa miljökrav i upphandlingar och när det är möjligt ska återbruk väljas.

Ett exempel på minskat användande av kemikalier är att bostadsbolaget Treklövern Bostads AB testat att tvätta med avjoniserat vatten.

Skoltävlingen Resterkocken bjöd in alla grundskolor i Klippan, Perstorp och Örskällunga kommuner till att delta. Tävlingen är ett initiativ från SYSAV, NSR med flera där Nårab deltog 2019.

4.2 Avfallshantering

För kommunernas verksamheter såsom skolor, förskolor, storkök, äldreomsorg, hälso- och sjukvård, fastigheter, kontor, lokalvård med mera är Nårab ansvarig för insamlingen av utsorterat mat- och restavfall samt returpapper. Även insamling av förpackningar sker i de flesta fall genom Nårab.

Verksamheter som hanterar livsmedel, exempelvis tillagningskök, har fettavskiljare som töms enligt schema.

Även förpackningar, emballage, elektronikavfall, farligt avfall och grovavfall ska sorteras ut och antingen hämtas av en entreprenör upphandlad av kommunerna eller av annan entreprenör. Avfallet hanteras och behandlas tillsammans med liknande avfall från hushåll.

Kanyler samlas i kanylburkar och lämnas till ett apotek och så även kasserade läkemedel.

Bygg- och rivningsavfall, park- och trädgårdsavfall samt massor hanteras på egen hand av byggherrar. Sådant avfall kan lämnas på Hyllstofta avfallsanläggning mot avgift.

4.3 Vatten- och avloppsreningsverk

I Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner finns vatten- och avloppsreningsverk som genererar olika typer av avfall. Vid anläggningarna sorteras det avfall som uppkommer inom verksamheten i fraktionerna restavfall, matavfall och returpapper. Möjlighet finns även till sortering av förpackningar. Farligt avfall, spillolja, batterier, lysrör och el-avfall etcetera sorteras ut och omhändertas antingen genom egen transport till ÅVC eller genom extern transportör. Gallerrens och sand levereras till Närab.

Slam som uppkommer hos avloppsreningsverken i kommunerna rötas och blir biogas och biogödsel.

Klippan, Perstorp och Örkelljunga är alla medlemmar i Söderåsens miljöförbund som har ansvar för tillsynen över att de kommunala vattenverken följer lagstiftningen. Dricksvattnet i Örkelljunga kommer från en vattentäkt i Örkelljunga och en i Eket, medan dricksvattnet kommer från vattentäkter i Perstorp och i Toarp. Klippans dricksvatten kommer från en vattentäkt i Klintarp, Östra Ljungby, Ljungbyhed och i Färingtofta. I Perstorp och Örkelljunga är det Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp, NSVA, som har ansvaret för dricksvattnet och i Klippan är det kommunen själva.

4.4 Gata och park

Inom det kommunala verksamhetsområdet gata och park uppkommer ett flertal avfallsfraktioner. Många av avfallsslagen materialåtervinns i första hand; bygg- och rivningsavfall, grovavfall, eventuella övergivna bilar samt mycket av elavfallet. Grus och löv materialåtervinns eller komposteras och avfall från papperskorgar och skräpplockning energiåtervinns. Några få avfallsslag går till deponi, exempelvis asfalt och massor.

5 Avfall som omfattas av producentansvar

I Sverige tillämpas producentansvar, vilket innebär att den som producerar en vara har miljöansvaret för produkten. Producenterna ansvarar för både insamling och behandling av förpackningar från verksamheter. Det betyder att producenterna ska se till att varan tas omhand på ett miljöriktigt sätt efter konsumenternas slutanvändning. Från och med år 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningar från hushållen medan producenterna även i fortsättningen ansvarar för behandlingen och också ersätter kommunerna för den insamling de utför.

Producentansvaret omfattar idag förpackningar, fiskeredskap, vissa tobaksvaror och filter, våtservetter, ballonger, elektriska och elektroniska produkter, batterier, däck, bilar, läkemedel och radioaktiva produkter.

5.1 Avfallsslag och mängder

I Tabell 3 presenteras insamlade mängder förpackningar och elavfall utslaget per invånare.

Tabell 4 Insamlade mängder förpackningar och elavfall år 2022, kg/invånare

	Klippan kg/inv.	Perstorp kg/ inv.	Örkelljunga kg/ inv.	Sverige kg/inv.
Förpackningar totalt, varav:	46,2	46,5	66,3	50,4
-pappersförpackningar	14,2	14,3	20,4	17,5
-plastförpackningar	10,3	10,3	14,8	9,0
-glasförpackningar	18,8	19	27	22,2
-metallförpackningar	2,8	2,8	4,0	1,7
Elavfall inkl. batterier, varav:	16,47	13,30	18,27	14,74
-diverse elektronik	8,62	7,28	8,39	7,08
-kyl & frys	3,17	2,63	3,86	2,71
-vitvaror	4,14	3,11	5,61	4,29
-bärbara batterier	0,38	0,16	0,24	0,32
-ljuskällor	0,08	0,04	0,07	0,12
-lysrör	0,09	0,04	0,08	0,08

Mängden insamlade förpackningar ligger under rikssnittet för samtliga kommuner. Anledningen till det låga insamlingsresultatet av förpackningar är svårt att förklara eftersom det finns ett fastighetsnära insamlingssystem för förpackningar hos villor i kommunerna, vilket brukar ge höga insamlingsresultat.

Uppgifter om insamlade mängder bilbatterier, däck, bilar och läkemedel saknas på kommunnivå.

5.2 Förpackningar

Hushåll i villa och fritidshus med fyrfackskärl sorterar ut förpackningar i dessa.

Vid flerfamiljshus sker fastighetsnära insamling av förpackningar. Insamling sker i separata kärl placerade i respektive fastighets avfallsutrymme.

Hushåll som valt att avstå från fyrfackssystemet eller där det uppkommer större mängder avfall än vad som ryms i fyrfackskärnen kan lämna förpackningar på Närabs återvinningscentraler eller ha kompletterande kärl för restavfall.

Verksamheter kan ha insamling av förpackningar genom Närab eller annan aktör. Restavfallet räknas som osorterat, vilket innebär en högre avgift, om fastighetsägaren inte infört fastighetsnära insamling av förpackningar.

5.3 Däck

Svensk Däckåtervinning har producentansvaret för däck och däckfirmor tar emot dessa. Däck utan fälg kan lämnas avgiftsfritt på ÅVC. Däck på fälg lämnas på ÅVC mot avgift. Hushållen kan också få däck med fälg hämtade som extra grovavfallshämtning mot en avgift.

5.4 Batterier

El-Kretsen ansvarar för insamlingen av batterier.

Batterier från hushåll lämnas på återvinningscentralerna.

Bilbatterier kan antingen lämnas i retur när ett nytt batteri köps eller på en återvinningscentral.

El-Kretsen transporterar batterierna till en behandlingsanläggning. Där sorteras först knappcells-batterier ut med hjälp av en skaksikt, då de oftast innehåller kvicksilver. Därefter sorteras övriga batterier ut manuellt efter innehåll; bly, litium, NiMH, NiCd samt alkaliska. Respektive fraktion krossas och hanteras i ett slutet system, där så mycket som möjligt material- eller energiåtervinns, och resten tas omhand som farligt avfall.

5.5 Bilar

Fordonsägaren är ansvarig för att det uttjänta fordonet lämnas till ett mot-tagningsställe för uttjänta bilar eller till en auktoriserad bilskrotningsfirma. Efter omhändertagande återanvänds vissa delar av bilen, andra delar materi-ålåtervinns och en liten del förbränns.

I kommunerna förekommer problem med att uttjänta fordon överges. Över-givna skrotbilar på kommunal mark faller under kommunalt ansvar om skrot-bilen bedöms utgöra en olägenhet för människors hälsa och miljön. Övergivna skrotbilar kan också anses vara nedskräpning, om den finns på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till. På enskild mark eller tomtmark är det markägaren som ansvarar för att den förvaras säkert ur miljösynpunkt, om markägaren godkänt placeringen. På allmän vägmark, det vill säga allmänna vägar utanför tätort samt parkeringsfickor och rastplatser längs dessa, är Tra-fikverket ansvarig för skrotbilar. På övrig allmän mark är det kommunerna som beslutar om hämtning och skrotning av uttjänta fordon. Med uttjänta for-don menas fordon som är i dåligt skick, övergivna samt har ett mycket lågt värde.

5.6 Avfall från elektriska och elektroniska produkter

El-Kretsen ansvarar för insamlingen av elektriska och elektroniska produkter (elavfall).

Elavfall från hushåll lämnas på återvinningscentralerna eller till återförsäljare.

Nedan finns exempel på hur några olika typer av elavfall omhändertas:

- Ljuskällor transporteras till en anläggning för krossning och sortering. Först krossas lamporna i ett slutet system för insamling av kvicksilver. Därefter sorteras återstående material i glas och metall för att sedan återvinnas.
- Kylar och frysar skickas till en anläggning där farliga komponenter avlägsnas och övriga fraktioner förbereds för återvinning. Först avlägsnas farligt avfall i form av olja och kylkretsar. Därefter töms kyl och frysar på hyllor och annat löst material som återvinnas som glas och plast. Kyl och frysar krossas sedan för att isolering, metall och plast ska kunna sorteras ut och eventuella freoner samlas upp.
- Stora vitvaror såsom spisar och tvättmaskiner skickas till en anläggning där farliga komponenter avlägsnas och övriga fraktioner förbereds för återvinning. Först avlägsnas miljöfarliga ämnen som exempel PCB. Sedan krossas vitvarorna så att glas, plast och metall kan återvinnas.

5.7 Läkemedel

Överblivna läkemedel ska lämnas till apotek. Inlämnat läkemedel behandlas genom förbränning på godkända avfallsförbränningsanläggningar med effektiv förbränning och rökgasrening.

6 Övrigt avfall

Övrigt avfall avser avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar eller producentansvar och utgörs av avfall från företag och andra verksamheter och som uppkommer i samband med en verksamhets produktion av varor eller tjänster. Avfallet samlas in av entreprenörer på uppdrag av den enskilda verksamheten och transporteras till av verksamheternas avtalade anläggningar för omhändertagande.

6.1 Avfall från företag och andra verksamheter

Avfall från företag och andra verksamheter i kommunerna som kan uppstå är till exempel kakspill som går till djurfoder eller komposteras och kemikaliska rester från tillverkningen på Perstorp AB och Gelita Sweden AB i Klippan.

Alla företag och verksamheter ska ha ett abonnemang för sådant avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Hos fastigheter som inhyr en verksamhet så är det fastighetsägaren som har abonnemanget.

Alla företag och verksamheter har också skyldighet att sortera ut förpackningar, däck med mera som anges i förordningarna om producentansvar. Företagen ska lämna avfall under producentansvar till en godkänd mottagningsanläggning.

Härutöver ska även farligt avfall sorteras ut och lämnas separat. Företag får lämna mindre mängder sorterat avfall på kommunernas återvinningscentraler mot betalning.

7 Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

I följande kapitel beskrivs översiktligt de viktigaste anläggningarna som nyttjas för hantering av avfall från kommunerna.

7.1 Anläggningar i kommunerna

7.1.1 Återvinningscentraler

Nårab har sju återvinningscentraler. De är lokaliserade i Klippan, Ljungbyhed, Perstorp, Skånes Fagerhult, Örkelljunga, Östra Ljungby och Hyllstofta. Centralerna drivs och bemannas av Nårab.

Återvinningscentralerna är främst avsedda för privatpersoner som är fast- eller fritidsboende i kommunerna. Verksamheter som företag eller föreningar kan lämna mindre mängder verksamhetsavfall mot avgift. Större mängder avfall från verksamheter ska endast lämnas på Hyllstofta avfallsanläggning.

Hushållen kan lämna det mesta avfallet gratis såsom förpackningar, trä, elektronik, farligt avfall, vitvaror, trädgårdsavfall, textilier, batterier, grovavfall, stoppade möbler, små mängder tryckimpregnerat trä och väl förpackad asbest samt inert avfall.

Textilier kan lämnas till hjälporganisationer på alla återvinningscentraler förutom Skånes Fagerhult och Östra Ljungby.

Invasiva arter tas bara emot på ÅVC i Örkelljunga och Hyllstofta och ska vara väl förpackat.

Återvinningscentralerna har öppet två till fem dagar i veckan beroende på vilken det gäller. Som tidigast öppnar ÅVC:erna kl. 7:15 och stänger senast kl. 18:00. Se mer information om öppettider i Tabell 4.

Tabell 5 Öppettider för återvinningscentralerna i kommunerna

Kommun	Namn på ÅVC	Öppettider
Klippan	Klippan	måndag och onsdag 9–18, fredag 9–16, lördag 9–13
Klippan	Ljungbyhed	Tisdag och torsdag 10–18, lördag 9–12 (nov-mars udda veckor)
Klippan	Östra Ljungby	Tisdag 13–18 april-okt. tisdag 13.17 nov-mars, lördag 13–17 udda veckor
Klippan	Hyllstofta	Måndag-fredag 7.15-16

Kommun	Namn på ÅVC	Öppettider
Perstorp	Perstorp	Tisdag och torsdag 9–18, lördag 13–17
Örkelljunga	Skånes Fa-gerhult	Lördag 13–16 april-okt jämna veckor, lördag 13–16, v2, 6, 10, 46, 50
Örkelljunga	Örkelljunga	måndag och onsdag 9–18, fredag 9–16, lördag 9–13

I dag förs ingen statistik över antalet besökare på återvinningscentralerna.

7.1.2 Hyllstofta avfallsanläggning

Nårabas avfallsanläggning är belägen i Hyllstofta som ligger centralt i Nårabas geografiska område. Här finns möjligheter för både hushåll och verksamheter att lämna sitt avfall. Allt som räknats upp i 7.1.1 samt större mängder av asbest, tryckimpregnerat trä och bildäck på fälg går bra att lämna.

7.1.3 Reningsverk

I Klippans kommun finns tre avloppsreningsverk, i Örkelljunga kommun finns två och i Perstorp finns tre varav ett drivs av Perstorp AB.

Vattnet från avloppsreningsverken renas och släpps ut i närstående vattendrag. Slammet går till en röt-kammare där biogas bildas och det rötade slammet omhändertas av extern entreprenör och används som anläggningsjord och jordförbättring. Gallerrens och sand levereras till Nårab.

7.1.4 Övriga anläggningar

Utöver de kommunala anläggningarna finns även ett flertal privata anläggningar som är av betydelse för avfallshanteringen. I Tabell 3 redovisas en översiktlig sammanställning över tillståndspliktiga och anmälningspliktiga avfallsanläggningar samt avfallsanläggningar som hanterar större mängder avfall i kommunerna.

Tabell 6 Övriga avfallsanläggningar i Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner

Huvudman	Lokalisering	Behandlingsmetoder	Avfallstyper som hanteras
KMT Klippans Maskintjänst	Släggan 1, Klippans kommun	Återvinning, mellanlagring, sortering	Jordmassor, förorenade jordmassor
Johanssons Grus & Mark Entreprenad AB	Oderljunga 3:4, Perstorps kommun	Återvinning, mellanlagring, sortering	Jordmassor, förorenade jordmassor, trädgårdsavfall
Norrvidinge Lastbilscentral AB	Bolestad 33:2, Klippans kommun	Återvinning, mellanlagring, sortering	Jordmassor, sten, tegel, klinker, asfalt, växtdelar

Huvudman	Lokalisering	Behandlingsmetoder	Avfallstyper som hanteras
Swerock AB	Bjärsgård 3:29, Klippans kommun	Återvinning, mellanlagring, sortering	Asfalt

7.2 Anläggningar utanför kommunerna

Kommunerna ligger i en region där det finns god tillgång på behandlingsanläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall från kommunerna, varav de viktigaste är:

- SYSAV:s avfallsförbränningsanläggning dit restavfallet går.
- Tekniska Verken i Linköping, som tar emot matavfallet.

Utöver nämnda anläggningar nyttjas ett antal anläggningar för återvinning av industriavfall eller avfall som omfattas av producentansvar. Sådana anläggningar kan till exempel vara sorteringsanläggningar, industrier som använder återvunna materialråvaror i produktionen (glasbruk, pappersbruk) samt övriga förbränningsanläggningar.

BILAGA 3: NEDLAGDA DEPONIER

Avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkelljunga
kommuner

Bilaga 3 Nedlagda deponier

En inventering av gamla deponier genomfördes i början av 1970 talet samt 1980 talet i samtliga kommuner. Därefter har samtliga kommuner gjort en ny inventering och riskbedömning enligt gällande kriterier.

Deponierna klassades utifrån risker och behov av åtgärder vid inventeringen i fyra klasser enligt nedanstående specifikation:

4 – Särskilda miljöskyddsåtgärder synes ej behövliga.

3 – Måttlig risk för påverkan på människa och miljö. Objektet synes kunna föras till grupp 4 efter enkla åtgärder.

2 – Stor risk för påverkan på människa och miljö. Prov och undersökningar bör göras för att kunna ta ställning till behov av åtgärd.

1 – Särskilda miljöskyddsåtgärder bedöms nödvändiga.

Perstorps kommun

Nedlagde deponier (fastighetsbeteckning)	VU	Påbörjad	Avslutad	Beskrivning	Klass	Kommentar
Oderljunga 4:7	Perstorps kommun			Hushållsavfall		SMFO: Ett klagomålsärende på eldning (4:7), avslutat då ingen eldning påvisats 2022. Inget tillsynsobjekt. Bedömdes 2015/1016 placeras i riskklass 3 enligt Miljö- och kvalitetsportalen Ängelholm, inventering gjord men ingen riskklass är fastställd.
Hönsholmatippen-Spjutseröd 6:14	Perstorps kommun	1960	1975	Hushållsavfall och industriavfall	2	Eldade olagligt det mesta. SMFO: Finns ett öppet ärende från 2020 med en godkänd provtagningsplan för MIFO fas 2 för Hönsholmatippen. Godkändes den 9 juni 2021 i ärende 2020.2580
Klockareskogstippen-Perstorp 20:3	Perstorps kommun	1950	1975 men öppet för schakt massor även senare	Mest hushållssopor och schaktmassor	4	SMFO: meddelat om riskklass 3, 2020-08-20. MIFO fas 1 påbörjad 2016 avslutad 2020. MIFO fas 2 påbörjad 2022, provtagningsplan godkänd av Söderåsens miljöförbund 2022-11-07. MIFO fas 2 genomförd 2023 och riskklassen fastställd till riskklass 3 vilket meddelats länsstyrelsen den 8 juni 2023.
Perstorp 25:115	Ybbarpstippen			hushållssopor		Norr om ån. Placerad i riskklass 3 MIFO fas

Bilaga 3 Nedlagda deponier

Nedlagde deponier (fastighetsbeteckning)	VU	Påbörjad	Avslutad	Beskrivning	Klass	Kommentar
	koordinater: 6221889, 400700					1 av Söderåsens miljöförbund 2020-08-20. Ärende 2016.3039
Perstorp 25:115	Industritipp Perstorp AB Koordinater: 6221639, 400703			Industritipp		Söder om ån. .Information från Länsstyrelsen 2020, Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.
Svarven 19	FAAC Nordic AB			Fd ESAB industritipp		SMFO: Ny riskklass: 3, 2022-12-21.
Stutahagstippen - Perstorp 25:114	Perstorp Fastighets AB					SMFO: Riskklass 2 enligt Miljö och kvalitetsportalen Ängelholm 2015/2016.
Asketippen- Perstorp 25:114	Perstorp Fastighets AB					SMFO: Asketippen och Lackområdet, riskklass 1 enligt Miljö och kvalitetsportalen Ängelholm 2015/2016.
Ybbarpstippen		1940	1950	Hushålls- och industriavfall	4	Enligt tidigare avfallsplan.
Toarp 4:7		1940	1950		4	Enligt tidigare avfallsplan. SMFO: Beslut om riskklass 4, 2022-02-24.

Klippans kommun

Nedlagde deponier (fastighetsbeteckning)	VU	Påbörjad	Avslutad	Beskrivning	Klass	Kommentar
Killebacke, Rönne å – Klippan 3:7	Klippans kommun	1951	1975	Hushållsavfall, industriavfall, slam och latrin		Årtal med mera enligt tidigare avfallsplan. SMFO: Riskklass 1 enligt ärendesystemet efter MIFO fas 1 Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-11-10, undersökningarna påbörjades 2022. Avser fastigheterna Klippan 3:5, 3:6, 3:7, 3:8.
Killebacke, Rönne å – Klippan 3:15	Klippans kommun	1928	1971	Hushållsavfall, industriavfall, slam och latrin		Årtal med mera enligt tidigare avfallsplan. SMFO: 2006-884 avhjälpande åtgärder utförda. Men det konstaterades också att ytterligare utredning behövs. Utredning av massornas farlighet pågår i ärende 2021.3510
Söndraby, Vedby – Söndraby 3:9	Klippans kommun		Innan 1984	Hushållsavfall, industriavfall kan ha förekommit	2	Situationen bedöms känslig för ytvatten.

Bilaga 3 Nedlagda deponier

Nedlagde deponier (fastighetsbeteckning)	VU	Påbörjad	Avslutad	Beskrivning	Klass	Kommentar
						SMFO: Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Norbjär Bjärsgård 3:29	Klippans kommun		Innan 1984	Hushållsavfall, industriavfall, byggnadsavfall, trädgårdsavfall	3	SMFO: Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Kopparmöllan – Ugglarp 9:39	Klippans kommun		Innan 1984	Hushållsavfall, industriavfall	2,3	SMFO: Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Nybygget – Nybygget 1:1	Klippans kommun		Innan 1984	Hushållsavfall, industriavfall, byggnadsavfall, trädgårdsavfall	2	Situationen bedöms känslig för ytvatten. SMFO: Provtagningsplan för MIFO fas 2 inkommen och godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Riseberga- Vieröd 3:4, 3:3. (Nuvarande Gundetorp 1:8)	Riseberga kommun	1962	1973	Hushållsavfall, industriavfall, byggnadsavfall, trädgårdsavfall. Eldning förekom. Täckmassor, olja, bensin, batterisyra, bilar, spillolja	3	SMFO: avseende Vieröd på Fastigheten Gundetorp 1:8. Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Hyllstofta – Hyllstofta 4:78, 4:133	Klippans kommun		1988	Hushållsavfall, industriavfall, byggnadsavfall, trädgårdsavfall	2	Situationen bedöms känslig för ytvatten. SMFO: Avseende fastigheten Hyllstofta 4:76: Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Övarp – Övarp 17:1	Klippans kommun			Hushållsavfall, industriavfall, byggnadsavfall, trädgårdsavfall, läderavfall (hudar)		Situationen bedöms känslig för ytvatten. Otjänligt vatten i bäcken 1968. SMFO: Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Klintarp 3:3	Klippans kommun			Hushållsavfall Industriavfall, Miljöfarligt avfall, bekämpningsmedel elsemballage	4	SMF 2018-2628. Situationen bedöms känslig för ytvatten. Saneringsåtgärder har gjorts 2006.
Pappersbruket- Forsby 2:2(Nuvarande Forsby 1:17)	Pappers bruket	1972	Efter 1984	Våtstarkt papper och aska efter kolförbränning,	2	Situationen bedöms känslig för ytvatten. Rinner till Rönne å.

Bilaga 3 Nedlagda deponier

Nedlagde deponier (fastighetsbeteckning)	VU	Påbörjad	Avslutad	Beskrivning	Klass	Kommentar
				industrislam		SMF 2018-2630 MIFO fas 1 gjord. Bedömdes till riskklass 1 enligt Naturvårdsverkets rapport 4918. Inget tillsynsobjekt, endast nedskräpningsärenden 2009–2017.
Vättinge Bjärsgård 3:29	Klippans kommun		Efter 1984	Hushållsavfall, jordbruksavfall, miljöfarligt avfall	3	Provtagningsplan för MIFO fas 2 godkänd 2022-05-19. Undersökningarna påbörjades 2022.
Sjöleden – Ljungby 6:21, 6:32 och 6:34	Privat			Privat sopptipp	3	
Bjärsgård 3:25 (Essentia)	Privat			Industriavfall Slamdeponi	3	Ansvarsutredning påbörjad 2020, ej avslutad.

Örkelljunga kommun

Nedlagde deponier (fastighetsbeteckning)	VU	Påbörjad	Avslutad	Beskrivning	Klass	Kommentar
Bjärabygget 3:12	Örkelljunga kommun			Håller på att avslutas		SMFO är i kontakt med PEAB avseende eventuellt avslut av deponin i samband med avslutet av Skogen 1:7. Starkt grannsamband mellan dessa två. Finns förelägganden om åtgärdande av brister som utfärdats av SMFO. Ska avslutas tillsammans med Skogen 1:7. Jobbar i linje med åtgärdandet av föreläggandet.
Skogen 1:7	PEAB			Avslutningsplan har inkommit		SMFO är i kontakt med PEAB avseende avslut av deponin, 2023. Se info på Bjärabygget 3:12
Eket 1:20	Örkelljunga kommun	1955	1965	Hushållsavfall, industriavfall, slam, latrin	2	SMFO: provtagning pågår, ny provtagningsplan för andra etappen har inkommit, endast grundvattenprover utförs i nuläget. Tidigare avfallsplan 1:44 .
V. Ringarp 8:473	Örkelljunga kommun	Ca 1951	Ca 1978	Fram till 1965: hushållssopor, latrin och slam från avloppsreningsverket och ev. från enskilda avloppsanläggningar, fram till ca 1978: trädgårdsavfall,	3	Gamla avfallsplanen anger 8:418. SMFO: MTMU inkommen 2019, föreläggande om fördjupad riskbedömning 2021. Enligt riskbedömningen är den sammanfattade bedömningen att riskerna för mer än ringa negativ påverkan inte är trolig

Bilaga 3 Nedlagda deponier

				barkavfall, schaktmassor o. byggnadsavfall.		varken inom området eller omgivande miljö. SMFO förelade Örkeljunga kommun om att rensa området från synligt avfall särskilt i de norra delarna av området, förändringar i verksamheten ska föregås av en riskbedömning som ska inkomma till Söderåsens miljöförbund. Utifrån utförda riskbedömningar placeras området i riskklass 3,
Åsljunga 74:1	Örkel- ljunga kommun	1955	1981	1955-1975: hushållsavfall, latrin, trädgårds- avfall, industri- avfall; framför allt sågspån och tryck- impregnerade spillbitar från "Harbo industrier", byggnadsavfall II, skrot, fatupplag. 1975-1982: trädgårdsavfall, byggnadsavfall, schaktmassor	3	SMFO: 2020 gjordes en MIFO-inventering av brandövningsplatser. På Åsljunga har det skett brandövningar som dock slutade på 90-talet.
Fagerhult 1:69	Örkel- ljunga kommun	1972	1992	Hushållsavfall, industriavfall, byggnadsavfall, handelsavfall, trädgårdsavfall. 1972-1975 latrin	3	Det finns planer att uppföra en solcellspark på denna fastighet av privat aktör. Placerad i riskklass 3 i enlighet med Naturvårdsverkets Rapport 4918
Delar av Ljungaskog 11:30, 12:3 och 13:33	Örkel- ljunga kommun	1965	1980	Hushållsavfall, industriavfall, byggavfall, avloppsslam, latrin, trädgårdsavfall.	3	Sluttäckning ska vara färdig senast 30 juni 2024. Marken sjunker så markägaren håller på att fylla ut marken. På grund av detta mäter kommunen vattenkvaliteten på vattnet som rinner ut i Pinnån.
Del av Harbäckshult 9:19	Örkel- ljunga kommun	1960	1965	Huvudsakligen hushållsavfall	2	
Västrarp 2:5	Henning Johansson	1955	1959	Hushållsavfall	3	Tidigare avfallsplan anger Västrarp 2:9.

BILAGA 4: UPPFÖLJNING AV FÖREGÅENDE AVFALLSPLAN

Avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkelljunga
kommuner

Innehåll

1	INLEDNING	3
2	AVFALLSPLAN 2019-2022 FÖR KLIPPANS, PERSTORPS OCH ÖRKELLJUNGA KOMMUNER	4
2.1	Avfallsplanens mål 2022	4
2.2	Förebyggande av avfall/Avfallsminimering	4
2.2.1	Hushållsavfall.....	4
2.2.2	Mål verksamhetsavfall	6
2.3	Öka materialåtervinning	7
2.3.1	Mål hushållsavfall	7
2.3.2	Mål verksamhetsavfall	8
2.4	Avgifta kretsloppen.....	9
2.4.1	Mål Hushållsavfall.....	10
2.4.2	Mål verksamhetsavfall	10
2.5	God arbetsmiljö	11
2.5.1	Mål hushållsavfall	11
2.6	God Service	12
2.6.1	Mål Hushållsavfall.....	12
2.7	Miljövänligare transporter	14
2.7.1	Mål hushållsavfall	14
2.8	Mål nedskräpning.....	15

1 Inledning

Den tidigare avfallsplanen för Närab-kommunerna Klippan, Perstorp och Örkelljunga sträckte sig över åren 2019–2022. Denna avfallsplan hade mål inom sju olika områden, baserat på målen i Sopsamarbete Skåne Nordväst:

- Förebyggande av avfall/Avfallsminimering
- Öka materialåtervinning
- Avgifta kretsloppen
- God arbetsmiljö
- God service
- Miljövänligare transporter
- Nedskräpning

I följande kapitel presenteras mål och åtgärder ordagrant återgivna så som de var skrivna i den föregående avfallsplanen, med tillägg av rubriken ”måluppfyllelse” vid respektive mål samt kolumnen ”Resultat” i åtgärds-tabellen.

Nedanstående färgkoder anger hur väl kommunerna har uppnått målen och genomfört de åtgärder som föreslogs i avfallsplanen 2019.

Målet har nåtts/aktiviteterna är genomförda.

Målet har delvis nåtts/aktiviteterna är delvis genomförda.

Målet har inte nåtts/aktiviteterna är inte genomförda.

Grön fyllningsfärg i raden markerar att åtgärden, eventuellt något omarbetad, har tagits med i den nya avfallsplanen.

2 Avfallsplan 2019–2022 för Klippan, Perstorp och Örkejljunga kommuner

2.1 Avfallsplanens mål 2022

Sex övergripande mål finns för Närab-regionens avfallsplanering. De tre första målen har mål både för hushållens avfall och för verksamheternas avfall. De tre sista målen som handlar om god service, god arbetsmiljö och miljövänligare transporter berör endast det kommunala renhållningsansvaret. Under varje mål finns förslag på ett antal åtgärder som syftar till att uppnå målen. Varje åtgärd har en eller flera ansvariga, där den som är huvudansvarig står överst och ska se till att åtgärden genomförs.

2.2 Förebyggande av avfall/Avfallsminimering

Förebyggande av avfall/Avfallsminimering är det första steget i EU:s avfallstrappa. Allt avfall innebär en miljöbelastning på ett eller annat sätt och det bästa är om avfall aldrig uppstår.

2.2.1 Hushållsavfall

Nårab-kommuner ska verka för att hushållens totala avfallsmängd ska minska till 320 kg/invånare från år 2016 till 2022. Den totala avfallsmängden 2016 var 367 kg per invånare.

Mätning

Hushållens totala avfallsmängd per person mäts årligen, genom statistik från våg på Nårab-anläggning. I denna siffra ingår säck- och kärlavfall (matavfall och restavfall), förpackningar och tidningar, farligt avfall och grovavfall. Trädgårdsavfall och gips ingår inte.

Måluppfyllelse

2022 samlades 399 kg avfall in per person i Närab-regionen, vilket innebär att målet inte är nått.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Nårab-regionen deltar aktivt i sopsamarbetet Skåne Nordväst. Ett samarbetsprojekt mellan kommunerna i Skåne nordväst för att stödja kommunerna i arbetet med att bland annat minska avfallsmängderna.	Nårab	2019–2021	Deltar aktivt
Nårab-regionens kommuner deltar i den nationella kampanjen ”Europa Minskar Avfallet”.	Nårab	De år som kampanjen genomförs.	Ej genomfört på grund av resursbrist.
Nårab-regionens kommuner arbetar med avfallsminimeringsprojekt i sin egen organisation dvs personalutrymme, äldreboende och särskilda boende, HVB-hem, LSS-boende etc.	Klippan, Perstorp och Örkejljunga kommuners ledningsgrupper	2019-2020	Klippan: Matsvinn Perstorp: Inte i projekt men med aktivt arbete i

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

			ledningen Örkelljunga
Återbruksdel på ÅVCerna. När grovavfall slängs på ÅVC ska alltid frågan ställas till kund om det får återanvändas istället. Alternativt att det som slängs kan Närab lämna i de material/avfallsflöden som är bäst. Om kund vill annat så får detta framgå eller destruktionstaxa.	Nårab	2019-2020 2020-2021	Möjlighet till avlämning finns på de större ÅVC:erna.
Få in aktörer på de större ÅVCerna som erbjuder plats för att lämna möbler etc. till återbruk.	Nårab	2019-2020	Endast mindre containrar.
Kampanjer för information om att hyra/dela och förstärka second-hand. Hyra/låna/byta maskiner och tekniska produkter. Se över möjlighet till ökad grannsamverkan tillsammans med bostadsföreningar/ekonomiska föreningar, samfälligheter, bygdeföreningar dvs använda de forum som finns för att skapa ett engagemang.	Nårab	2019-2022	Ej genomfört
Utlåningsrum verktyg Fastighetsägare bibliotek	Kommunala fastighetsbolag och Kultur /fritid i respektive kommun	2019	Klippan Perstorp Örkelljunga
Utlåning/hyra sportutrustning Kultur fritid idrottsföreningar	Kultur/ fritid i respektive kommun	2019	Klippan (Fritidsbanken) Perstorp Örkelljunga (föreningar)
Främja andra alternativ tex sökmotorer på internet för att få fram information om närliggande tjänsteföretag och affärer. Samarbete med kommunernas näringsliv. Införa mer sådan information på Närabs hemsida.	Nårab, med hjälp av näringslivet och respektive kommun	2019–2022	Sponsrar Klippan-torget genom annonsplats. Länkar till återbruk men ej uppdaterat.
Ta fram / dela ut nej tack till reklam.	Nårab	2019	Ej genomfört
Vid hämtning av grovavfall som bedöms kunna gå till återbruk lämnas detta på avsedd plats om inte kund märkt upp "ej återbruk".	Nårab	2020	Ej genomfört
Informationsinsatser som ökar kunskapen om avfallstrappan och vad som händer med materialet.	Nårab	2020–2022	Ej genomfört
Främja matavfallskassar i regionen.	Nårab	2019–2022	Ej genomfört
Kunskapen om "bäst föredatum" EJ ="ej användbar efter".	Nårab tillsammans	2019–2022	Ej genomfört

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

	med Skola/fritid		
Främja verktyg för middagsplanering – optimerar matvaror och rätter.	Nårab	2019–2022	Ej genomfört

2.2.2 Mål verksamhetsavfall

Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommun ska verka och skapa förutsättningar för att så lite avfall som möjligt ska uppstå från verksamheter.

Mätning

I nuläget finns ingen komplett tillgänglig statistik på verksamheternas avfall.

Måluppfyllelse

Målet är svårt att mäta, men då inte särskilt många åtgärder har genomförts till fullo kan målet heller inte anses uppfyllt.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Samordnar företag genom att skapa nätverk så att den enas avfall blir den andres resurs.	Näringslivscentrum eller liknande i kommunerna.	2020	Klippan Perstorp Örkelljunga
Kommunerna utreda förutsättningar för ett återbrukscentrum för bygg- och rivningsavfall.	Nårab	2019–2022	Ej genomfört
Ta fram underlag för avfallsmängder och typ av verksamhetsavfall för att se var man ska prioritera i kommunerna.	Respektive kommunstyrelse med Söderåsens miljöförbund som aktivt gör detta.	2020–2022	Svårtolkad aktivitet, kommunerna har inte rådighet över verksamhetsavfall
Nårab-regionens kommuner arbetar med avfallsminimerings-projekt i sina egna organisationer dvs personalutrymme.	Respektive kommunstyrelse	2019–2020	Klippan: matavfall Perstorp Örkelljunga
Vid upphandling ta med krav/utvärdering för avfallsminimering och återbruk av de produkterna man köper.	Respektive upphandlingsethet	2019–2022	Klippan: inte specifikt men det kommer att tas upp i energi- och klimatplanen. Perstorp Örkelljunga
Minska matsvinnet i skolkök.	Respektive kommun	2019–2022	Klippan Perstorp: arbetar med frågan. Örkelljunga

2.3 Öka materialåtervinning

Materialåtervinning innebär att så lite avfall som möjligt hamnar i restavfallet och går till förbränning. Istället ska så mycket som möjligt sorteras ut och bli till nya produkter eller återanvändas.

2.3.1 Mål hushållsavfall

Halvera mängden felsorterat matavfall och producentansvarsmaterial i Restavfallet till och med 2021. Detta innebär:

1. Minska mängden felsorterat matavfall i restavfallet med **20 kg/invånare i flerfamiljsfastigheter och 10 kg/invånare för villor och fritidsboende till och med 2022.**
2. Minska mängden felsorterat producentansvarsmaterial i restavfallet med **33 kg/invånare i flerfamiljsfastigheter och 20 kg/invånare i villor och fritidshus till och med år 2022.**

Mängden restavfall i Närab-regionen per invånare var 138 kg år 2016.

Mätning

Statistik förs årligen på kilogram per invånare. Plockanalyser görs årligen på restavfall och matavfall, vartannat år på villahushåll och vartannat år på flerfamiljsfastigheter.

Måluppfyllelse

Av tabellen nedan framgår att samtliga mål har nåtts.

Felsortering i restavfallet	Medel för Närab-regionen (kg/hushåll/år)		
	2017/2018	2021/2022	Skillnad
Matavfall, villa	70,9	46,3	24,6
Matavfall, flerbostadshus	65,2	42,3	22,9
Förpackningar + returpapper, villa	79,4	48,2	31,2
Förpackningar + returpapper, flerbostadshus	87,5	54,6	32,9

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Informationsinsatser angående källsortering görs kampanjvis.	Närab	2019–2022	Endast löpande
Informationsmaterial/informations-tillfälle för nysvenskar. (SFI).	Närab	Material 2019 information 2019–2022	Ej genomfört
Driva projekt ihop med bostadsbolagen för att öka utsorteringen av rent	Bostadsbolag och Närab	2020–2022	Ej genomfört

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

matavfall och producentmaterial från flerfamiljsfastigheterna.			
I samband med plockanalyser göra en fördjupad undersökning och samla in mer information för att utvärdera resultatet och ta fram förslag till åtgärder för det berörda området.	Nårab berörda parter t.ex. bostadsbolag	2019–2022	Plockanalyser görs men uppföljningen brister.
Se över möjligheterna att få en mer miljöstyrande taxa. Att förtydliga kravet på att förpackningar ska till ÅVCerna om man inte har FNI.	Nårab	2019	Alternativet ”osorterat” borttaget.
Viktåterkoppling på respektive flerfamiljs/verksamhets hämtställe och avfallstyp. Verktyg för framförallt flerfamiljsfastigheter att se effekter och motivera arbetet med att minska restavfallet och även avfallsmängden.	Nårab	2021	Ej genomfört
Se över möjligheten att samla in mjukplast för villorna.	Nårab	2019	Mjukplast samlas in.
Se över möjligheten att köra glaset ihop och få ett fack över till mjukplast för villorna. Se över hur vi använder fackindelningen i fyrfackskärl. För att motsvara kundernas önskemål och behov samt tillgodose en bra kvalitet på materialet.	Nårab	2019	Fackindelningen ändrades 2020.
Intensifiera bytet till nya Beda 2 (kärl 2) i samtliga kommuner, då facket för hårdplast är större.	Nårab	2019–2022	Genomfört
Utreda behovet av att fortsätta ha en taxa för enbart mat- och restavfall, då förpackningarna endast går att lämna till återvinningscentralerna i regionen.	Nårab	2019–2022	Taxan justerad, utan utredning.
Utreda effekterna av obligatorisk matavfallsutsortering.	Nårab	2019–2020	Infört, utan utredning.
Arbeta för att följa upp om matavfallskärlet används.	Nårab	2020	Ej genomfört
Att samtliga kommunala bolag och förvaltningar har full källsortering.	Respektive kommunstyrelse	2019–2020	Klippan Perstorp Örkelljunga
Samtliga kommuner får biopåsen till matavfallet.	Nårab	2019	Genomfört

2.3.2 Mål verksamhetsavfall

Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommun verkar för att så mycket som möjligt av verksamheternas avfall återvinns. Fokusområden är matavfall och bygg- och rivningsavfall precis som den nationella avfallsplanen.

Mätning

I dagsläget finns ingen samlad statistik på verksamhetsavfallet.

Måluppfyllelse

Som målet är formulerat är det svårt att följa upp.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Informationskampanj görs riktad mot livsmedelsföretag och livsmedelsbutiker med inriktning mot matavfall.	Nårab (livsmedelsbutiker) Söderåsens miljöförbund (livsmedelsföretag)	2020	Nårab Söderåsen
Skrift om miljöanpassad rivning tas fram och skickas ut till byggföretag samt delas ut i samband med tillsyn.	Bygglovsavdelningarna i kommunerna samt Söderåsens miljöförbund	2019	Klippan Perstorp Örkelljunga SMFO
Vid utredning av förändringar på ÅVCerna tas hänsyn för att främja småföretagares utsortering.	Nårab	2019–2022	Pågående utredning om bomsystem.
Nårab verkar för att företagare ökar sin utsortering av material till materialåtervinning.	Nårab	2019–2022	Erbjuder men arbetar inte aktivt.
Kommunen verkar för att företagare ökar sin utsortering av material till materialåtervinning enligt föreskrifterna.	Klippan, Perstorp och Örkelljungas kommun. Söderåsens miljöförbund	2018–2021	Klippan Perstorp Örkelljunga SMFO
Genomföra projekt samröta matavfallet med reningsverksslammet.	Nårab/Rening sverket i Klippan	2019–2022	Har gjorts men inte längre aktuellt.
Utveckla en förbehandling som klarar de kommande kraven på bioplastpåsar och andra förpackningsmaterial.	Nårab	2019–2022	Ej ekonomiskt försvarbart.

2.4 Avgifta kretsloppen

En viktig del i avfallshanteringen är att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppen. Det är också ett av huvudsyftena med framtagandet av en avfallsplan att minska avfallens farlighet.

Det finns en del farligt avfall kvar i restavfallet som ska sorteras ut och insamlingsmålen kommer att skäras på nationell nivå. Servicenivån i Nårab-regionen är under utveckling och förutsättningarna för att kunna samla in bedöms som bra för kommuninvånarna. I senaste kundnöjdhetsundersökningen var 82% av Klippanborna nöjda/mycket nöjda, 68% av Perstorpsborna och 76% av Örkelljungaborna nöjda/mycket nöjda. Kunskapen om farligt avfall behöver höjas för att öka utsorteringen.

2.4.1 Mål Hushållsavfall

Minska mängden farligt avfall (inkl. elavfall) i restavfallet med 0,3 kg/hushåll och år till år 2022. 2016 var det 0,98 kg farligt avfall/hushåll kvar i restavfallet. Baserat på plockanalysen på restavfall från villor i Närab-regionen 2016. **Inget** farligt avfall (inkl. elavfall) i matavfallet.

Mätning

Årlig plockanalys genomförs på restavfall och matavfall. Vart annat år på villahushållen och vart annat på flerfamiljsfastigheter/verksamheter i Närab-regionen.

Måluppfyllelse

Hos flerfamiljshus uppmättes i genomsnitt 0,48 kg farligt avfall/hushåll i restavfallet 2021, vilket visar att målet uppfyllts. Dock är skillnaderna stora, då det i Klippan vid denna plockanalys uppmättes 0,0 kg/hushåll, i Perstorp 1,56 kg/hushåll och i Örkelljunga 0,52 kg/hushåll.

För villor gjordes plockanalyser 2022 vilket visade på inget farligt avfall alls i restavfallet och inget elavfall i Klippan. I Perstorp uppmättes elavfall motsvarande 1,04 kg/hushåll och år och i Örkelljunga 2,08 kg/hushåll och år. Målet är därmed delvis uppfyllt.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Målupp-fyllelse
Testa att införa kampanjer i kommunerna som hämtar FA från hushållen. Utvärdera och ev. göra det till ett permanent insamlingsätt.	Närab	2020–2021 2021	Ej genomfört
Införa samlare i minst en affär i varje kommun.	Närab	2020–2021	Klart
En informationskampanj gällande farligt avfall görs riktad mot hushållen.	Närab	2019–2022	Ej genomfört

2.4.2 Mål verksamhetsavfall

Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner ska verka för att farligt avfall från verksamheter ska sorteras ut och omhändertas på ett korrekt sätt.

Måluppfyllelse

Då målet är ospecifikt formulerat är det svårt att bedöma om det är uppfyllt.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Målupp-fyllelse
I tillsynen ska man titta särskilt på verksamheters klassning och hantering av farligt avfall.	Söderåsens Miljöförbund	Görs löpande vid tillsyn.	Uppfyllt, kontinuerligt.
Utreda de deponier som klassats och göra åtgärder.	Kommunerna	2019–2021	Klippan: pågår Perstorp Örkelljunga

2.5 God arbetsmiljö

Nårab-regionen är en region med kuperad geografi, många fina småvägar både utanför och inne i tätorterna. Detta gör det med sig en del svårigheter när det gäller framkomlighet för renhållningsfordon som dagligen är ute och tömmer och hämtar avfall. Detta utgör en utmaning där man måste hitta en balans då renhållningsarbetarna tillhör en av de arbetsgrupper med störst antal olyckor och allvarliga tillbud i Sverige.

De olyckor som sker rapporteras både av entreprenörer och av Nårabs egna personal. Dock är det vedertaget att många tillbud anses, av personalen, ingå i arbetet, vilket resulterar i att det rapporteras in väldigt få.

Insamlingsentreprenören har statistik över antalet olyckor och tillbud vilket rapporteras varje kvartal till beställaren (Nårab). Rutiner och arbetsätt för Nårabs interna arbetsmiljöarbete kan utvecklas och implementeras bättre så att syftet med arbetet uppnås.

2.5.1 Mål hushållsavfall

Då det är vedertaget att många tillbud inte rapporteras är första målet att få igång tillbudsrapporteringen och att få ett bättre systematiskt arbetsmiljöarbete.

Det andra målet är att antalet olyckor och sjukskrivningsdagar (kopplade till olyckor och förslitning) halveras fram till och med 2022.

Tredje målet är att NMI för Nårab-anslagna ska öka. 2018 års mätning kommer ligga till grund för detta arbete.

Mätning

Entreprenören och Nårab ska föra statistik över antalet olyckor och tillbud och rapportera varje kvartal.

Måluppfyllelse

Det finns rutiner men antalet inrapporteringar om tillbud och svåra hämtställen är mycket lågt. Detta tyder antingen på att arbetsmiljön är mycket bra eller att tillbud inte alltid rapporteras in.

Antalet olyckor och sjukskrivningar kopplade till olyckor och förslitning är lågt, men då inget utgångsvärde finns är det svårt att följa upp.

Beträffande nöjd-medarbetar-index görs inga isolerade NMI-mätningar inom Nårab. Istället görs en hälso- och livsstilsundersökning som inkluderar arbetsmiljö. Denna visade en ökande trend från 2018 till 2020, något som därefter bröts. Målet är därmed inte uppnått men det antas bero på pandemins effekter snarare än på Nårab som arbetsgivare.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Nårab få ett implementerat arbetsätt som förbättrar den interna rapporteringen och SAM inkl. riskbedömning.	Nårab	2020	Genomfört
En kampanj för att öka antalet inrapporterade tillbud från entreprenören och Nårabs personal.	Nårab	2019	Personalmöten

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

Nårab ska få igång ett arbetssätt för att hantera rapporterade dåliga vägar och hämtställe.	Nårab	2019	Delvis
Samarbetet mellan Nårab och tekniska förvaltning stärks. (avseende framkomligheten i kommunen).	Nårab och tekniska förvaltning i respektive ägarkommun	2019–2022	Fysisk planering, remisser fungerar bra.
Nya dåliga hämtställen fylls på i den upprättade listan över dåliga hämtställen. Fastighetsägare, insamlingsentreprenör, kommunen och Nårab samarbetar för att komma till rätta med problemet.	Insamlingsentreprenör, Nårab och tekniska förvaltning i respektive ägarkommun	2019–2022	Kontinuerligt, men inte många hämtställen rapporteras in.
Framtida ÅVCer skapas med hänsyn till en god arbetsmiljö för de som arbetar där och för de besökare som vistas på anläggningen.	Nårab	2019–2022	Finns planer på ny ÅVC men osäkert.
Öka antalet 3-hjuliga kärl för flerfamiljs och verksamheter där så är möjligt.	Nårab	2019–2022	Genomfört
Vid nybyggnation av enskilda avloppsanläggningar ska Nårab få ärendena på remiss alt. ha med bedömning av t.ex. placering/ framkomlighet till brunn, tunga lock och långa slang längder vid beslutsfattande för att möjliggöra en bra tömning.	SMFO	2019–2022	Nårab: Inga remisser, endast slutbevis.
Uppmuntra entreprenörer att använda sig av "Bästa möjliga teknik" t.ex. slangrobotar, vibrationsdämpare.	Nårab	2019–2022	Ej genomfört.

2.6 God Service

Avfallshanteringen är en samhällsservice och en viktig del av ett fungerade samhälle. En god service till invånare i Nårab-regionen innebär även att det blir lättare för dem att göra miljöriktigt rätta val. Målet för Skåne Nordväst är att antalet kundklagomål ska halveras, idag saknar vi komplett statistik för detta, och har därför valt att fokusera på andelen nöjda kunder.

2.6.1 Mål Hushållsavfall

Mål nr 1. Antal ej tömda behållare ska ha 0,5 reklamationer "ej tömning" per 1000 tömningar. År 2016 var det 0,79 reklamationer om "Ej tömning" per 1000 tömningar.

Mål nr 2. är att bibehålla eller öka Nöjd Kund Index i regionen. År 2016 var det sammanlagda NKI-värdet för Nårab-regionen 4,3 (Klippan- 4,3, Perstorp- 4,2 och Örkelljunga 4,3). Detta är höga NKI-värden för att vara i renhållningsbranschen.

Mätning

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

En enkätundersökning görs vartannat år för att få ett mått på kommuninvånarnas nöjdhet med renhållningen. Viktigt att kundenkäten är likadan varje år.

Antal överhopp mäts genom statistik utifrån taggregistreringar och reklamationer.

Måluppfyllelse

Antalet reklamationer för "ej tömning" uppgick år 2022 till 0,2 st. per 1 000 tömningar, vilket innebär att mål 1 är uppfyllt.

2022 var NKI för Klippan och Perstorp 4,3 och för Örskällunga 4,2, vilket får anses vara att behålla 2016 års värden och målet är därmed nått.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Ny rutin kring insamlingen av grovavfall ses över för att eventuellt utöka servicen.	Nårab	2019	Ej genomfört.
Nöjdhetskänkäet genomförs vartannat år.	Nårab	2020, 2022	Genomfört
Nårab deltar i kommunaktiviteter riktade mot medborgare för att informera om renhållningen, exempelvis boendeträffar.	Nårab	2019–2022	Pandemin satte stopp.
Ett avfallråd bildas med representanter från fastighetsägarna, villaföreningen och hyresgästföreningen med syfte att förbättra servicen i Nårab-regionen.	Nårab	2020	Ej genomfört.
SMS-tjänster införs. Återkoppling flerfamiljsfastighetsägare och villahushåll påminnelse inför tömning.	Nårab	2019	Ej genomfört.
Utöka möjligheten till att boka hämtning och liknande tjänster via hemsidan tex för flerfamiljsfastigheter.	Nårab	2020	Ej genomfört.
Förbättra samarbetet mellan kommunens kommunikatörer och Nårab för att nå ut med information på kommunens hemsida m.m.	Respektive kommunstyrelse och Nårab.	2019–2022	Ej genomfört.
Se över fackindelningen i fyrfackskärl för att eftersträva att tillgodose kundernas önskemål och behov tex mjukplast, textil.	Nårab	2019	Genomfört, dock ej textil.
Se över tömningsintervallen och behållartyper tex underjordsbehållare, sopsugssystem etc. för att eftersträva att motsvara kunders behov.	Nårab	2020	Underjordsbehållare möjligt.
Intensifiera bytet till nya Beda 2 (kärl 2) i samtliga kommuner, då facket för hårdplast är större.	Nårab	2019–2022	Ej längre aktuellt.
Uppdatera och förnya informationsmaterial och "infovägar".	Nårab	2019–2022	Löpande, dock inga nya kanaler.
Intensifiera och utöka arbetet med att följa upp och styra insamlingsentreprenaden (kärl) t.ex.	Nårab	2019–2022	Har haft problem med

genom uppföljning av tidpunkt för lagda avvikelser i förhållande till inkommen reklamation från kund. Kvalitetssäkra taggregistrering etc.			tömnings- registrering.
---	--	--	------------------------------------

2.7 Miljövänligare transporter

2.7.1 Mål hushållsavfall

- a. Minst 50 % av bränsleenergiförbrukningen för Närabs maskinpark, och fordon för gatuhållning i samtliga kommuner, ska komma från fossilfria bränslen vid utgången av 2022.
- b. Bränsleenergiförbrukningen ska minska från 52 kWh/invånare 2016 till under 45 kWh/invånare till utgången av 2022 för de fordon som står för insamling av avfall (renhållningsfordon, slamtömningsfordon och flakbil).

Mätning

Insamlingsentreprenören ska föra statistik om årlig bränsleförbrukning samt bränsletyp.

Bränsleförbrukningen från insamlingsfordon ska redovisas kvartalsvis till Närab.

Måluppfyllelse

Målet om minst 50 % fossilfria bränslen är uppfyllt.

Målet om bränsleförbrukning är svårare att följa upp. Totalt sett har bränsleförbrukningen ökat något per invånare sedan 2016. Det förklaras av att de totala körsträckorna har ökat, något som antas beror på att fler hushåll nu har två fyrfackskärl som töms vid olika tillfällen. Bränsleförbrukningen per mil har minskat från 71,91 kWh/mil till 67,05 kWh/mil för sopbilarna och från 42,84 kWh/mil till 39,68 kWh/mil för slambilarna.

Åtgärder	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Vid ev. upphandling av entreprenör för insamling av hushållsavfall, gatuhållning samt insamling i egen regi ska krav ställas på fordon om användning av fossilfria bränslen.	Närab och respektive kommunstyrelse /upphandlingsenhet	2019–2022	Genomfört
Vid upphandling av entreprenör för insamling av hushållsavfall eller vid insamling i egen regi ska krav ställas på att chaufförerna genomgått och återkommande genomgår utbildning i ECO-driving för tunga fordon. På befintliga entreprenader ska detta följas upp att det genomförs och effekten av utbildningen ska dokumenteras.	Närab	2019–2022	Ingen uppföljning har gjorts.
Mål på energiförbrukning vid insamling av hushållsavfall ska sättas	Närab	2019–2022	Ej genomfört

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

för samtliga insamlingsentreprenörer och egen personal om det samlas in i egen regi.			
Krav på förnyelsebart bränsle vid upphandling av transporter av avfall mellan och från Närabs anläggning.	Nårab	2019–2022	Genomfört
Byte till fossilfria drivmedel på Närabs egna maskiner.	Nårab	2019, 2020	Genomfört
Utreda fritidsabonnenternas verkliga behov av tömning utifrån taggregistreringar, och justera abonnemanget utifrån resultat.	Nårab	2019 klar juni (använda underlag 2018)	Genomfört
Arbeta för att det bildas gemensamma avfallslösningar i tätortsvillaområde.	Nårab	2019–2022	Ej genomfört.
Arbeta för att få gemensamma uppsamlingsplatser för tex ”fritidsområden”.	Nårab	2019–2022	Ej genomfört.

2.8 Mål nedskräpning

Minskad nedskräpning

En minskad nedskräpning bidrar dels till att närmiljön uppfattas som trevligare, dels till att spridning av gifter i naturen minskar. Nedskräpning behöver inte bara handla om synliga platser som exempelvis torg och gator, utan kan även handla om vattendrag och sjöar där skräpet oftast inte syns lika tydligt.

Idag mäts inte nedskräpning på något sätt i kommunerna och det har därför inte varit möjligt att sätta mätbara mål för detta. Istället har aktiviteter utformats, som har med minskad nedskräpning att göra, för att man vid en framtida uppföljning av avfallsplanen eventuellt ska kunna sätta mätbara mål. Dess aktiviteter handlar framför allt om att påbörja ett arbete med att öka kunskapsnivån och identifiera områden där nedskräpningen är ett problem, på både land och i vattendrag.

Upplevd nedskräpning ska minska 2022 jämfört med 2018.

Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommun ska verka för att minimera nedskräpningen. Skräp som kommuninvånare gör sig av med i det offentliga rummet är även det ett hushållsavfall som ska tas omhand. Att minimera nedskräpningen handlar om att se till att skräpet tas omhand och inte hamnar i naturen.

Mätning: Uppgifter om mätning av nedskräpning saknas men ska tas fram. Utfall: I nuläget finns ingen tillgänglig statistik gällande nedskräpning i Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommun. En åtgärd finns i handlingsplanen att statistik ska arbetas fram för att kunna mäta detta delmål.

Det är givetvis resurser i form av budget, som kan resultera i åtgärder för att ha möjlighet att förebygga nedskräpningen. Samt att man har med sig nedskräpningsproblematiken i väldigt tidigt stadiet gällande nya planer etc. Och att de nya offentliga ytorna blir lätta att sköta och underhålla. Har vi en

Bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan

välskött offentlig miljö, med välklippta gräsmattor, fina planteringar osv, så är nedskräpningen liten.

Måluppfyllelse

Nedskräpning mäts inte i kommunerna, varför målet är svårt att följa upp.

Åtgärd	Ansvarig	Genomförande	Måluppfyllelse
Erbjuda god tillgång på platser att slänga sitt avfall samt öka sorteringsmöjligheten för avfall i offentliga miljöer.	Gatuförvaltning i respektive kommun.	2021	Klippan Perstorp Örkelljunga
Verksamheter i alla tre kommuner ska uppmanas till att medverka i kampanjer mot nedskräpning.	Miljöstrateg på respektive kommun	2021	Klippan Perstorp Örkelljunga
Aktiviteter för förebyggande av nedskräpning i skolorna.	Utbildningsförvaltning i respektive kommun	2021	Klippan Perstorp Örkelljunga

**BILAGA 5
MILJÖBEDÖMNING MED
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING (MKB) AV
AVFALLSPLAN**

För Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner

Icke – teknisk sammanfattning

Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner har tagit fram en ny gemensam avfallsplan. Avfallsplanen beskriver bland annat nuvarande avfallshantering, mål för minskade avfallsmängder och avfallshantering, åtgärder för att nå målen och hur uppföljning ska ske för att målen ska uppnås.

Avfallsplanen bygger på prioriteringarna som anges i EU:s avfallshierarki, det vill säga att man i första hand bör minska avfallsmängden, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.

Avfallsplanens mål bidrar till att uppfylla Sveriges nationella miljö kvalitetsmål, etappmål och de globala målen.

Avfallsplanens genomförande bedöms inte leda till att relevanta miljö kvalitetsnormer överskrids.

Positiv miljö påverkan bedöms främst uppstå till följd av ökat återbruk, krav i upphandlingar som leder till avfallsminimering och återbruk och införande av fastighetsnära insamling för samtliga hushåll och sortering i alla kommunala verksamheter. För att uppnå positiv miljö påverkan är det viktigt att de informationsinsatser som genomförs och den utbildning av skolelever som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar.

Det är vidare viktigt att kommunernas verksamheter föregår med gott exempel. Alla kommunernas olika verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet, sortera och vara förebilder för kommuninvånarna.

Risken för negativ miljö påverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljö påverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller. Negativ miljö påverkan kan också uppstå på bebyggelse och kulturmiljö vid förändringar gällande avfallshanteringen.

Sammanfattningsvis bedöms genomförandet av avfallsplanen främst medföra positiv miljö påverkan.

Innehåll

1	INLEDNING	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning	5
1.3	Beslut om betydande miljöpåverkan	5
1.4	Avgränsningssamråd	5
2	AVFALLSPLAN FÖR KLIPPAN, PERSTORP OCH ÖRKELLJUNGA KOMMUNER	6
2.1	Avfallsplanens syfte	6
2.2	Avfallsplanens innehåll	6
2.3	Avfallsplanens förhållande till andra planer och program	7
3	METOD FÖR MILJÖBEDÖMNING AV AVFALLSPLANEN	8
3.1	Bedömningsgrunder och avgränsningar	8
3.1.1	Miljöaspekter och huvudområde	8
3.1.2	Geografisk och tidsmässig avgränsning	9
3.1.3	Klimatanpassning	9
3.1.4	Svårigheter i samband med MKB	10
3.2	Alternativ	10
3.2.1	Nollalternativet, om avfallsplanen inte genomförs	10
3.3	Miljö kvalitetsnormer	10
3.4	Globala mål för hållbar utveckling	11
3.5	Miljömål inom EU	11
3.6	Miljö kvalitetsmål	12
3.7	Nationella etappmål	12
3.7.1	Avfallsområdet (inklusive cirkulär ekonomi och matsvinn)	12
3.7.2	Begränsad klimatpåverkan	12
3.7.3	Luftföroreningar	13
3.8	Nationell avfallsplan	13
3.9	Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål	13
3.9.1	Begränsad klimatpåverkan	13
3.9.2	Giftfri miljö	13
3.9.3	God bebyggd miljö	13
4	BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	14
4.1	Människors hälsa	14
4.1.1	Nuläge och förutsättningar	14
4.1.2	Negativ miljö påverkan	15
4.1.3	Positiv miljö påverkan	15
4.1.4	Åtgärder för att minska negativ miljö påverkan eller öka positiv påverkan	15
4.2	Materiella tillgångar och resurshushållning	15
4.2.1	Nuläge och förutsättningar	16
4.2.2	Negativ miljö påverkan	16
4.2.3	Positiv miljö påverkan	16
4.2.4	Åtgärder för att minska negativ miljö påverkan eller öka positiv påverkan	17
4.3	Bebyggelse och kulturmiljö	17
4.3.1	Nuläge och förutsättningar	17
4.3.2	Negativ miljö påverkan	17
4.3.3	Positiv miljö påverkan	18
4.3.4	Åtgärder för att minska negativ miljö påverkan eller öka positiv påverkan	18
4.4	Luft- och klimatfaktorer	18
4.4.1	Nuläge och förutsättningar	18
4.4.2	Negativ miljö påverkan	19

4.4.3	Positiv miljöpåverkan.....	19
4.4.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	20
4.5	Förorening och exploatering av mark och vatten.....	21
4.5.1	Nuläge och förutsättningar	21
4.5.2	Negativ miljöpåverkan	21
4.5.3	Positiv miljöpåverkan.....	21
4.5.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan	21
4.6	Inbördes förhållande mellan ovanstående miljöaspekter.....	21
5	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	22
5.1	Betydande miljöpåverkan.....	22
5.2	Nationella och internationella miljömål	22
5.3	Åtgärder mot negativ påverkan	22
6	UPPFÖLJNING	23
7	REFERENSER	24

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den avfallsplan som denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) avser är för Klippan, Perstorp och Örkelljunga kommuner och är en avfallsplan enligt 15 kap. 41 § miljöbalken (1998:808).

1.2 Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning

Behovet av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) utvärderas vid framtagandet av en avfallsplan enligt miljöbalken och miljöbedömningsförordningen. Syftet med MKB är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av planen. Bedömningen om avfallsplanen innebär betydande miljöpåverkan genomförs utifrån 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966).

Miljöpåverkan kan vara både positiv och negativ. Kommunernas nya gemensamma avfallsplan har ambitioner att förbättra sortering och förändra beteende i en omfattning som bedöms medföra en betydande positiv miljöpåverkan.

Med ovanstående resonemang som grund görs bedömningen att avfallsplanen kommer att ha betydelse för hållbar utveckling inom såväl resursanvändning som avfallshantering i kommunerna. Genomförandet av avfallsplanen bedöms innebära betydande positiv miljöpåverkan.

1.3 Beslut om betydande miljöpåverkan

Beslut om att planens genomförande kan innebära betydande miljöpåverkan förväntas tas av respektive kommunstyrelse i samband med beslut om utställning av avfallsplanen.

1.4 Avgränsningssamråd

Enligt 6 kap 10 § miljöbalken ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

Den 9 mars 2023 skickades ett underlag för ett avgränsningssamråd till Länsstyrelsen i Skånes län.

2 Avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuner

2.1 Avfallsplanens syfte

Syftet med avfallsplanen för Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuner är att:

- att skapa en tydlig riktning för att hushålla med fysiska resurser. Avfallsplanen ska leda till tydliga förbättringar gällande att förebygga att avfall uppstår, minska gifter i kretsloppet och att återanvända och återvinna material.
- att vara ett aktivt verktyg för att öka och stärka samverkan mellan kommunerna.

2.2 Avfallsplanens innehåll

Avfallsplanen har fyra övergripande målområden:

- Förebyggande och återbruk ska öka.
- Förbättrad insamling och sortering.
- God kommunikation och service.
- Minskad spridning av farliga ämnen.

Ur miljösynpunkt bedöms de enskilt viktigaste åtgärderna i avfallsplanen vara att:

- öka mängden saker och material som återbrukas från ÅVC:erna.
- välj ut upphandlingar för vilka ansträngningar ska göras för att hitta och ställa krav på avfallsminimering och återbruk.
- skapa ett forum med regelbundna träffar samt upprätta rutiner för samverkan mellan kommunerna och Närab med fokus på avfallsrelaterade krav i den fysiska planeringen.
- införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll.
- säkerställa att källsorteringsmöjligheter finns, och används, i samtliga kommunala verksamheter inklusive kommunala bolag.
- inrätta en tjänst som kan erbjuda utbildning av bland annat skolelever i resurshushållning, avfallshantering och konsekvenserna av nedskräpning.

Avfallsplanen innehåller även följande åtgärder:

- etablera "Fritidsbanken" också i Perstorp och Örskelljunga

- etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och inventarier inom kommunernas egna verksamheter
- minska användandet av engångsprodukter, framför allt av plast, i kommunala verksamheter
- kommunernas verksamheter ska arbeta aktivt och strukturerat för att matsvinnet ska minska
- ta fram riktlinjer och vägledning för utformande av avfallsutrymmen och transportvägar i den fysiska miljön
- utreda byte till papperspåse för utsortering av matavfall
- inventera och arbeta bort arbetsmiljömässigt besvärliga hämtställen för insamling av avfall
- ställ krav på förnyelsebara bränslen vid upphandling och utförande av avfallstransporter och maskinell hantering av avfall
- utveckla informationen till invånarna gällande återanvändning, avfallshantering och nedskräpning
- inventera och färdigställ riskklassificering av nedlagda deponier enligt MIFO fas 2
- inventera och minska användandet av potentiellt farliga kemikalier inom kommunernas verksamheter
- gör det möjligt att lämna avfall innehållande invasiva växtdelar kostnadsfritt på de ÅVC:er där hanteringen är praktiskt genomförbar
- ta fram en gemensam strategi för alla tre kommunerna för att förebygga nedskräpning och dumpning
- skapa ett forum med regelbundna träffar mellan Närab, kommunerna och Söderåsens miljöförbund med fokus på nedskräpning och dumpning
- erbjuda god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer
- öka och förbättra samverkan mellan Söderåsens miljöförbund, tillsynsmyndigheterna inom plan- och byggområdet samt Närab gällande bygg- och rivningslov samt sortering av bygg- och rivningsavfall.

2.3 Avfallsplanens förhållande till andra planer och program

I arbetet med att ta fram avfallsplanen har hänsyn tagits till kommunernas övriga planer, program och policys kopplade till miljö- och hållbarhetsfrågor. I kapitel 2.1 *Bakgrund till utvecklingsområden/mål och åtgärder* i avfallsplanens huvuddokument lyfts de planer och andra styrdokument som

påverkar avfallsarbetet i kommunerna eller har angränsande målområden. Några av de styrdokument som kopplas till avfallsområdet är:

- kommunernas översiktsplaner
- Perstorps klimat och energiprogram
- Klippans energi- och klimatplan
- hållbarhetsstrategi för Klippan.

3 Metod för miljöbedömning av avfallsplanen

3.1 Bedömningsgrunder och avgränsningar

Syftet med kommunala avfallsplaner är att främja hållbar utveckling. Föreliggande avfallsplan bidrar i huvudsak till positiv miljöpåverkan. Åtgärder i planen syftar till att främja hushållningen med naturresurser genom ökade möjligheter till förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av avfall.

3.1.1 Miljöaspekter och huvudområde

I denna MKB fokuserar redovisningen på de mest väsentliga miljöaspekterna och miljöeffekterna av dessa, se nedan. Dessa miljöaspekter är de aktiviteter eller tjänster som omfattas av avfallsplanen och som väsentligen kan påverka miljön. I MKB:n har även hänsyn tagits till kumulativa (samverkande) effekter där det bedömts relevant. Tyngdpunkten i MKB:n ligger på de avfallsfrågor där kommunerna har rådighet över hanteringen och behandlingen av avfallet.

I miljöbalkens 6 kap. 2 § anges de miljöaspekter som ska beaktas vid framtagande av en strategisk MKB. Av dessa bedöms följande miljöaspekter, och därmed miljöeffekterna, vara väsentliga eller eventuellt kunna vara väsentliga för genomförande av avfallsplanen:

- Människors hälsa; här behandlas främst åtgärder för minskat användande av potentiellt farliga kemikalier, minskad nedskräpning samt minskad påverkan från nedlagda deponier.
- Materiella tillgångar och resurshushållning; här behandlas främst åtgärder för att minska mängden avfall samt öka återanvändning och återvinning, t.ex. genom att minska matsvinnet, etablera ett fungerande arbetssätt för återbruk av möbler och säkerställa källsorteringsmöjligheter.
- Bebyggelse och kulturmiljö; här behandlas främst om- och tillbyggnationer på grund av utökad fastighetsnära insamling av förpackningar för flerbostadshus och sorteringsmöjligheter för kommunala verksamheter, på en mycket övergripande nivå.
- Luft och klimatfaktorer; här behandlas främst förebyggande och återvinning, utsläpp från transporter samt möjligheter

gällande att biogas producerat från matavfallet kan ersätta fossila bränslen.

- Föroreningar till mark och vatten; här behandlas främst åtgärder avseende nedlagda deponier samt minskad nedskräpning.

Enligt 6 kap. 7 § miljöbalken är det planens genomförande som ska miljöbedömas, alltså de åtgärder som kommer genomföras för att nå avfallsplanens mål.

Påverkan beskrivs övergripande utifrån vad som har bedömts rimligt med hänsyn till planens innehåll och detaljeringsgrad och den kunskap som finns tillgänglig. Det görs ingen djupgående beräkning av konsekvenser, som det exempelvis görs i en livscykelanalys (LCA).

Miljöpåverkan från de anläggningar i drift som finns inom kommunerna beskrivs inte utan detta hanteras inom ramen för tillståndsprovning/anmälningsärendet och tillsyn för dessa anläggningar.

3.1.2 Geografisk och tidsmässig avgränsning

MKB:n fokuserar på den lokala påverkan i kommunerna. Avfallshanteringen är dock inte enbart lokal. Transporter till anläggningar utanför kommunerna förekommer i stor utsträckning. Dessa transporters miljöpåverkan bedöms dock endast generellt som en del i beskrivningen av transportererna.

Miljöpåverkan som kan antas uppstå till följd av behandling av avfall vid behandlingsanläggningar i andra kommuner eller länder hanteras i tillståndsansökan till dessa anläggningar och berörs inte här.

Bedömningen görs i huvudsak av genomförandet av planen fram till det år som ges av tidsperspektivet för de mål som formulerats i avfallsplanen.

3.1.3 Klimatanpassning

Även om arbetet med att minska klimatförändringarna fortsätter bör anpassning i samhället göras för att kunna hantera de klimatförändringar som redan har skett och som kan komma att ske. I arbetet med framtagande av avfallsplanen samt därtill tillhörande MKB har följande klimateffekter identifierats som på olika sätt kan komma att innebära problem för avfallshanteringen:

- problem med vägar (bärighet) på grund av förändrade vattenförhållanden (exempelvis översvämningar, skred/ras) samt ökad risk för tjälskador.
- problem med nedlagda deponier på grund av förändrade vattenförhållanden (framförallt markvattenförhållanden) som kan medföra exempelvis sättningar eller förorening av grundvatten.
- problem med lukt, mögel och skadedjur på grund av högre temperaturer och även värmeböljor.

- problem med invasiva arter. Vissa invasiva arter gynnas av högre temperaturer och fuktigare klimat.

I arbetet med avfallsplanen har hänsyn tagits till ovanstående klimateffekter bland annat genom åtgärden som syftar till att göra det kostnadsfritt att lämna invasiva arter på ÅVC, vilket är en åtgärd som förebygger att de invasiva arterna hanteras felaktigt.

3.1.4 Svårigheter i samband med MKB

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument, i jämförelse med exempelvis en detaljplan som är en fysisk plan. Utfallet av genomförande av planen är därför svårare att kvantifiera och bedöma i jämförelse med exempelvis fysiska åtgärder i en detaljplan.

I ett längre perspektiv krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket troligtvis inte kan ske under de år som avfallsplanen gäller. Avfallsplanen är ett viktigt steg på vägen för att på längre sikt kunna uppfylla globala och nationella miljömål, och andra mål som har en koppling till förebyggande av avfall och avfallshantering.

3.2 Alternativ

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken, ska uppgifter om miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs, anges i MKB:n.

3.2.1 Nollalternativet, om avfallsplanen inte genomförs

Nollalternativet avser en situation som kan uppstå om föreslagen plan inte beslutas och inte genomförs. Om inte förslaget till ny avfallsplan antas skulle kommunernas tidigare avfallsplan fortsätta att gälla. Uppföljning av denna avfallsplan finns i Bilaga 4 till avfallsplanen.

Det kan konstateras att med nollalternativet skulle ett viktigt verktyg saknas för att fortsätta arbeta för minskade avfallsmängder och ökad återvinning av avfall och flera av de positiva effekter som beskrivs skulle riskera att utebli eller försenas. Enligt avfallsförordningen ska en kommunal avfallsplan ses över minst vart fjärde år och vid behov revideras. Nollalternativet innebär därmed att föregående avfallsplan inte skulle uppfylla nu gällande lagstiftning och är således ej ett relevant alternativ.

3.3 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel i miljöbalken som används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Det finns miljökvalitetsnormer för:

- fisk- och musselvatten (normer för gräns och riktvärden)
- vatten (normer för statusklassificering)
- omgivningsbuller (målsättningsnormer gällande kartläggning och rapportering av bullerkällor)

- utomhusluft (normer för halter).

Miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsmål beaktas i avfallsplanen genom att planen som helhet syftar till att främja hållbar utveckling och att de åtgärder som kommunerna väljer att göra syftar till tydliga förbättringar gällande att förebygga att avfall uppstår, minska gifter i kretsloppet och att återanvända och återvinna material.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten bestäms i förordning SFS 2001:554. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte innebära att miljö kvalitetsnormen för fisk och musselvatten överskrids.

Miljö kvalitetsnormer för vatten (SFS 2004:660) bedöms ej överskridas till följd av planens genomförande.

Miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller (SFS 2004:675) omfattar kartläggning och åtgärdsprogram för större kommuner och vägar för kommuner med över 100 000 invånare. Kommunerna har totalt ca 36 000 invånare. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller överskrids.

Kraven på luftkvalitet i utomhusluft bestäms i "Luftkvalitetsförordningen" SFS 2010:477. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för luft överskrids.

3.4 Globala mål för hållbar utveckling

I september 2015 antog FN:s generalförsamling 17 globala mål för hållbar utveckling, den så kallade Agenda 2030¹. Dessa globala mål ska genomföras i FN:s samtliga medlemsländer, däribland Sverige. Vid framtagande av nationella mål tas hänsyn till de globala målen men det bedöms inte innebära behov av någon drastisk förändring av inriktningen på de nationella mål som finns i Sverige och som berör avfallshanteringen. I kapitel 3.5 - 3.9 anges därför de mål på både nationell nivå och EU-nivå som berör avfallshanteringen och som bedöms vara relevanta för kommunernas avfallsplan.

3.5 Miljömål inom EU

Styrmedel och åtgärder på avfallsområdet utvecklas idag i många fall gemensamt inom EU. Målsättningar och strategier på övergripande europeisk nivå är av stor betydelse eftersom det finns direkta kopplingar till den svenska miljöpolitiken. I maj 2018 beslutades om en revidering av EU:s avfallslagstiftning. Ändringarna ska främja en mer cirkulär ekonomi genom minskade avfallsmängder, ökad återanvändning, ökad återvinning samt förbättrad avfallshantering. Bindande avfallsmål som ska uppnås till år 2025, år 2030 och år 2035 ingår också i beslutet.

¹ www.globalamalen.se

3.6 Miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Miljöpåverkan från avfallshanteringen berör främst miljökvalitetsmålen:

- god bebyggd miljö
- begränsad klimatpåverkan
- giftfri miljö.

Uppfyllelse av miljökvalitetsmålen som en följd av kommunernas avfallsplan finns redovisat i kapitel 3.9.

3.7 Nationella etappmål

För närvarande finns det 20 etappmål beslutade av regeringen. Etappmålen är tänkta att vara steg på vägen för uppfyllande av generationsmålet och miljökvalitetsmålen. De etappmål som är mest aktuella för denna MKB listas nedan. Dessa återfinns inom avfallsområdet, klimatpåverkan och luftföroreningar. Förutom de nedan listade etappmålen finns etappmål avseende genetisk mångfald och skydd av områden, etappmål angående hållbar stadsutveckling samt etappmål avseende farliga ämnen som syftar till förbättrad information om farliga ämnen i varor, utveckling och tillämpning av EU:s kemikaliereregler.

3.7.1 Avfallsområdet (inklusive cirkulär ekonomi och matsvinn)

Nedan listas de etappmål inom avfallsområdet som är mest aktuella för denna MKB:

- Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning till 2025.
- Mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning till 2025 (minst 70 %).
- Ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall till 2023².
- Ökad andel återanvändbara förpackningar till 2026.
- Matsvinnet ska minska mätt i mängd till 2025.
- Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat till 2025.

3.7.2 Begränsad klimatpåverkan

Nedan listas de etappmål inom klimatpåverkan som är mest aktuella för denna MKB:

- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 63 % till år 2030 jämfört med 1990.

² En inriktning i linje med etappmålet kan förväntas även efter 2023.

- Utsläpp av växthusgaser ska minska med ca 75 % till år 2040 jämfört med 1990.
- Utsläpp av växthusgaser till år 2045 ska minska till nettonollutsläpp.
- Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

3.7.3 Luftföroreningar

Nedan listas det etappmål inom luftförorening som är mest aktuellt för denna MKB:

- Minskning av nationella utsläpp av luftföroreningar till 2025.

3.8 Nationell avfallsplan

I december 2018 antogs den senaste versionen av den nationella avfallsplanen. Den nationella avfallsplanen reviderades under 2020, främst utifrån EU:s avfallspaket. I den nationella avfallsplanen konstateras att Sverige behöver öka takten i omställningen mot cirkulär ekonomi. Den nationella avfallsplanen innehåller inga nya mål, men anger områden som är fortsatt prioriterade att arbeta med; bygg- och rivningsavfall, matavfall, elektronikavfall, textilier, plast samt nedskräpning.

3.9 Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål

Etappmålen till miljö kvalitetsmålen och strategierna i den nationella avfallsplanen har varit vägledande i processen att formulera mål och identifiera relevanta nyckeltal i avfallsplanen. Nedan sammanfattas avfallsplanens påverkan på de mest relevanta miljö kvalitetsmålen. Målen och åtgärderna i avfallsplanen kan bidra till flera av miljö kvalitetsmålen. I sammanfattningen nedan anges de typer av åtgärder i avfallsplanen som särskilt bidrar till uppfyllelse av de olika miljö kvalitetsmålen. Sammantaget bedöms de nationella målen påverkas i positiv riktning av avfallsplanens åtgärder om de genomförs.

3.9.1 Begränsad klimatpåverkan

Miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” beaktas särskilt genom mål och åtgärder för att minska avfallsmängderna och öka återanvändning och återvinning och därmed främja en resurssnål livsstil.

3.9.2 Giffri miljö

Miljö kvalitetsmålet ”Giffri miljö”, beaktas särskilt genom mål och åtgärder som syftar till att minska användandet av farliga kemikalier, minska nedskräpningen och genomföra riskklassificering enligt MIFO fas 2 för nedlagda deponier där det senare i förlängningen kan leda till åtgärder för minskad spridning av farliga ämnen.

3.9.3 God bebyggd miljö

Miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” beaktas särskilt genom mål och åtgärder för att minska nedskräpning, planera för en god avfallshantering i

exempelvis detaljplaner samt genom att öka förutsättningarna för mer återbruk.

3.10 Åtgärdsprogram för havsmiljön

Grundat på havsmiljöförordningen (2010:1341) har Havs- och vattenmyndigheten beslutat om en marin strategi och ett åtgärdsprogram för havsmiljön. Den senaste versionen är beslutad 2022 och gäller till 2027. I åtgärdsprogrammet finns en åtgärd (ÅPH 23) som åligger Sveriges kommuner att genomföra: Att vid ändring och uppdatering av de kommunala avfallsplanerna hitta och visa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätta upp målsättningar för ett sådant arbete.

4 Betydande miljöpåverkan

Här bedöms hur genomförandet av avfallsplanen för kommunerna påverkar miljön (miljöeffekterna) och de nationella miljömålen utifrån de föreslagna väsentliga miljöaspekterna för avfallshanteringen. Varje enskilt mål eller åtgärd kommenteras inte (men ibland ges exempel). Bedömningen görs utifrån hur mål och åtgärder inom respektive område sammantaget påverkar miljön och de nationella målen.

4.1 Människors hälsa

Här behandlas främst arbete för att inventera och minska användandet av potentiellt farliga kemikalier, åtgärder för minskad nedskräpning samt insamlingens påverkan genom buller. Konsekvenser för människors hälsa till följd av negativ påverkan på luftkvalitet anges i kapitel 4.4.

Avfallshanteringen ger även upphov till utsläpp till mark och vatten, vilket kan ge effekt på människors hälsa om det sker exponering av farliga ämnen. Hur avfallsplanen påverkar utsläpp till mark och vatten behandlas i kapitel 4.5.

4.1.1 Nuläge och förutsättningar

Potentiella farliga kemikalier kan vara skadliga för människor och miljön, vilket gör att ett minskat användande av farliga kemikalier innebär ett viktigt skydd av människors hälsa.

Nedskräpning på offentliga platser upplevs idag vara ett problem i många kommuner och har därför lyfts fram i den nationella avfallsplanen och i föreskrifterna om kommunal avfallsplanering. En skräpig offentlig miljö kan bidra till upplevelse av otrygga miljöer³. Nedskräpning kan även bidra till diffus spridning av farliga ämnen.

Buller uppstår från avfallshantering i insamlingsledet på flera sätt, exempelvis från både insamlingsfordon och hantering av behållare. Bullret är i dessa fall dock kortvarigt. Buller kan generellt sett ge upphov till störning av människors hälsa genom stress och störd sömn, vilket i sin tur kan leda till

³ Stiftelsen Håll Sverige Rent, www.hsr.se

irritation, trötthet, högt blodtryck och hjärt- och kärlsjukdomar. Det nationella miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” innefattar att störningar från trafikbuller ska minska.

4.1.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ påverkan bedöms kunna uppstå på människors hälsa exempelvis genom ökade bullernivåer orsakade av avfallstransporter vid insamlingsplatser och på vägnät.

Omfattningen av den negativa miljöpåverkan vid genomförande av föreslagen avfallsplan bedöms som liten. Införandet av fastighetsnära insamling berör framförallt de flerbostadshus som idag inte har fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper, där transporter för insamling av avfall bedöms kunna öka något. Inga av åtgärderna bedöms påverka bullernivåerna i någon betydande omfattning.

4.1.3 Positiv miljöpåverkan

I avfallsplanen finns åtgärder kopplade till kemikalier där en minskning av användandet av potentiellt farliga kemikalier har en positiv påverkan på människors hälsa.

Positiv påverkan bedöms även kunna uppstå på människors hälsa genom minskad nedskräpning i kommunerna. Minskad nedskräpning innebär positiva effekter i bebyggd miljö och bidrar även till positiv upplevelse vid vistelse i naturen och andra områden, som är viktiga ur rekreationssynpunkt för boende, turister och andra besökande. Det kan även bidra till upplevelse av ökad trygghet. Om aktiviteter som kommunerna identifierar inom den gemensamma strategin för att förebygga nedskräpning och dumpning som ska tas fram får önskat resultat kan detta medföra minskad nedskräpning i kommunerna.

4.1.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

För att minska risken för negativ påverkan på människors hälsa vid genomförande av planen bör det bland annat säkerställas att inga gifter som borde ha fasats ut ur kretsloppet återförs i produkter som återanvänds/återbrukas.

4.2 Materiella tillgångar och resurshushållning

Materiella tillgångar och resurshushållning omfattar hållbar konsumtion, återanvändning och materialåtervinning. Här behandlas främst:

- avfallsförebyggande arbete och återbruk
- införande av fastighetsnära insamling för samtliga hushåll (berör framförallt flerbostadshus) och att säkerställa källsortering i kommunernas verksamheter.

4.2.1 Nuläge och förutsättningar

Matavfall samlas in fastighetsnära i kommunerna i fyrfackskärl (hos villahushåll och fritidshus) eller i separat behållare (flerbostadshus). Insamlat matavfall rötas till biogas och biogödsel i Tekniska verkens anläggning i Linköping. Den förnybara biogasen används i huvudsak som drivmedel, se kapitel 4.4 om påverkan på luft. Biogödseln sprids på produktiv åkermark och ersätter konstgödning.

Insamling av returpapper⁴ uppgick för kommunerna i snitt till 19,6 kg/invånare under 2022. Insamlingen låg därmed över riksgenomsnittet för insamlade mängder på 15 kg/invånare för 2021.

Under 2022 samlades förpackningar⁵ in i en mängd motsvarande ca 46 kg/invånare i Klippan, ca 47 kg/invånare i Perstorp och ca 66 kg/invånare i Örkelljunga. I jämförelse med riksgenomsnittet på 50 kg/invånare innebär det att insamlade mängder förpackningar för Klippan och Perstorp ligger under riksgenomsnittet medan insamlade mängder för Örkelljunga ligger över riksgenomsnittet.

I Klippan finns Fritidsbanken där återanvändning av fritids- och sportutrustning sker vilket är ett gott exempel på återbruk.

4.2.2 Negativ miljöpåverkan

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon negativ miljöpåverkan på materiella tillgångar och resurshushållning.

4.2.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv påverkan på materiella tillgångar och resurshushållning kan uppstå om mängden avfall totalt sett minskar och om mängden avfall till återanvändning samt återvinning ökar.

I avfallsplanen finns flera åtgärder som är kopplade till återanvändning, återbruk och ökad återvinning. Bland annat finns åtgärder för att öka mängden saker och material som återbrukas från ÅVC:erna, att etablera Fritidsbanken också i Perstorp och Örkelljunga samt att i kommunernas verksamheter öka återbruk av möbler och minska användande av engångsprodukter. Kommunerna är också viktiga aktörer när det gäller att minska miljöpåverkan genom att ställa miljökrav, exempelvis gällande avfallsminimering och återbruk, i upphandlingar och vid inköp.

Om föreslaget arbete gällande kommunernas eget arbete med förebyggande, återanvändning och sortering av avfall inom de kommunala verksamheterna genomförs kan kommunerna vara en förebild och gå före i arbetet för att utveckla en mer cirkulär ekonomi.

Utveckling av återbruk och kunskaphöjande aktiviteter kan, om de genomförs, få stor inverkan på hushållning av resurser. Om återanvändning och återvinning av material ökar, så kan behovet av att ta ut jungfruligt

⁴ Avfall Sverige (Avfall Web)

⁵ Avfall Sverige (Avfall Web)

material från jordens ändliga resurser minska. Det är alltid mer resurseffektivt att använda ett material flera gånger än att förbränna det och tillverka nya produkter av jungfruligt material (se även kap 4.4).

Omfattningen av de positiva miljöeffekterna beror på i vilken utsträckning människors beteenden förändras. Beteendeförändringar tar tid, men på lång sikt bedöms de positiva miljökonsekvenserna kunna bli stora.

4.2.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

I avfallsplanen lyfts tillsyn som ett av flera styrmedel där tillsynsmyndigheten under 2022 prioriterat frågor om avfallsminimering, sortering och lämnande av avfall inom ramen för ett projekt. Detta är ett effektivt sätt att öka kunskapsnivån och skapa en förflyttning av avfall uppåt i avfallshierarkin. Resurser bör fortsatt läggas på att lyfta dessa frågor inom ramen för tillsyn.

Resurser och kunskap behöver tillföras arbetet med offentliga upphandlingar för att kunna genomföra upphandlingar med krav som leder till återanvändning, återvinning och förebyggande av avfall. Arbetet med offentliga upphandlingar är ett viktigt verktyg för att nå bättre resurshushållning och bidra till ökad cirkularitet.

För insamlade och sorterade material behöver det säkerställas att de uppfyller de krav som återvinningsindustrin ställer för att återvinna materialerna till ny råvara.

4.3 Bebyggelse och kulturmiljö

Här behandlas främst om- och tillbyggnationer på grund av ändrade insamlingssystem eller liknande, och hur dessa påverkar bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.1 Nuläge och förutsättningar

Kommunerna har idag ett fullt utbyggt fastighetsnära insamlingssystem med fyrfackskärl för villor och fritidshus där mat- och restavfall, förpackningsfraktioner och returpapper samlas in. Fastighetsnära insamling av mat- och restavfall och returpapper sker också i separata kärl i alla flerbostadshus. Vid flerbostadshus sker fastighetsnära insamling av förpackningar hos de fastighetsägare som valt att ha insamling. Från 1 januari 2027 ska insamling av förpackningar ske fastighetsnära för alla hushåll, vilket i linje med åtgärd i planen gör att utbyggnad behöver ske.

Från och med 1 januari 2026 ska kommunerna ordna separat insamling av förpackningar på offentliga platser såsom torg och parker där kommunerna har ett renhållningsansvar enligt gaturenhållningslagen.

4.3.2 Negativ miljöpåverkan

I avfallsplanen finns åtgärder som handlar om att fastighetsnära insamling av förpackningar ska införas för flerbostadshus och om att säkerställa källsorteringsmöjligheter i samtliga kommunala verksamheter. Införande av

fastighetsnära insamling av förpackningar kan innebära behov av utökade ytor för insamling av avfall och genom det påverka bebyggelse och på vissa platser kulturmiljö negativt.

Införandet av avfallsutrymmen för fler fraktioner i flerbostadshus och i kommunala verksamheter kan eventuellt påverka bebyggelsen negativt.

Föreliggande avfallsplan bedöms sammantaget inte innebära någon betydande negativ miljöpåverkan på bebyggelse och kulturmiljö. Det är dock viktigt att vid eventuella förändringar gällande avfallshanteringen göra bedömningar på specifika och berörda platser avseende påverkan på bebyggelse och kulturmiljö för att minimera eventuell negativ påverkan.

4.3.3 Positiv miljöpåverkan

I avfallsplanen finns en åtgärd om att ”erbjuda god tillgång till att sortera och slänga avfall i offentliga miljöer”. Åtgärden kan till viss del kopplas till bebyggelse och kulturmiljö. Åtgärden bedöms ha en positiv miljöpåverkan då det i förlängningen kan antas bidra till ökad medvetenhet om avfallens värde och genom det kan bidra till minskad nedskräpningen i offentliga miljöer.

I en åtgärd i avfallsplanen tas avfallshantering i den fysiska planeringen i kommunerna upp. Åtgärden avser säkerställa att samverkan sker och att avfallsorganisationen medverkar i processerna så att avfallshanteringen och även förebyggande av avfall beaktas i plan- och byggprocesser. Detta kan medföra positiv miljöpåverkan bland annat genom att undvika ombyggnationer, som i efterhand ofta blir svårare och dyrare att genomföra.

Föreliggande avfallsplan bedöms inte innebära någon ytterligare positiv miljöpåverkan på bebyggelse och kulturmiljö.

4.3.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Inga ytterligare åtgärder föreslås.

4.4 Luft- och klimatfaktorer

Luft- och klimatfaktorer omfattar de växthusgaser som bidrar till den globala uppvärmningen och övriga luftföroreningar som är farliga för människa och miljö. Här behandlas främst minskad mängd avfall, återvinning av avfall, ökad utsortering av matavfall samt transporterens påverkan.

4.4.1 Nuläge och förutsättningar

Livsmedelsproduktionen står för en stor påverkan på miljön. Cirka en tredjedel av all mat som produceras äts inte upp utan blir svinn och har därmed producerats helt i onödan. I genomsnitt beräknas varje person kasta ca 44 kg mat per år⁶, mat som istället hade kunnat ätas upp, och som kallas matsvinn.

⁶ Naturvårdsverket rapport ”Matavfall i Sverige 2018”, Hushåll kastar totalt ca 95 kg matavfall per person (varav ca 26 kg är flytande som går till avlopp och ca 69 kg är fast avfall), av detta är ca 44 kg onödigt matavfall, matsvinn. Av matsvinnet är ca 18 kg fast avfall och 26 kg flytande enligt rapporten.

Utsläpp från vägtrafik utgör, tillsammans med utsläpp från industrin, större delen av de totala utsläppen av klimatpåverkande gaser. De vanligaste luftföroreningarna består av kväveoxider, marknära ozon samt luftburna partiklar av olika storlek. Luftföroreningar kan ställa till problem lokalt, till exempel för människors hälsa, när höga halter uppstår nära en föroreningskälla eller inom ett tätbefolkat område. I en studie som presenterades år 2018 uppskattades antalet dödsfall till följd av luftföroreningar (NO₂ och partiklar) till ca 7 600 i Sverige per år⁷.

Avfallshanteringen är idag starkt beroende av transporter, främst med tyngre fordon för insamling av avfall och transporter till behandlingsanläggningar, men även av privatpersoners personbilstransporter för avlämning av avfall på återvinningscentraler. Det är dock bara en mycket liten del av utsläppen av klimatpåverkande gaser inom kommunerna som kommer direkt från avfallshanteringen. Utsläpp av klimatpåverkande gaser begränsas vid användande av förnybara bränslen, idag sker avfallstransporter med förnyelsebar HVO-diesel i kommunen medan maskiner som används går på fossila bränslen. Insamlat matavfall behandlas genom rötning där biogas som produceras ersätter fossila bränslen.

4.4.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimat. Detta bedöms kunna ske om mängden transporter ökar när avfall i högre utsträckning sorteras i olika fraktioner som ska samlas in och transporteras till olika platser för återvinning.

Miljöeffekterna av ökade transporter är ökat utsläpp av främst kväveoxider, koldioxid och partiklar till luft, vilket påverkar luftkvalitet och klimat negativt. Konsekvenser på människans hälsa kan bli exempelvis att fler får nedsättning av lungfunktion och cancer⁸. Konsekvenserna på miljön kan bli förhöjd temperatur och förändrat klimat.

Miljökonsekvensernas omfattning av ökade transporter bedöms dock som små med hänsyn till avfallshanteringens ringa andel av transportsektorns utsläpp av föroreningar.

4.4.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimatfaktorer. Detta bedöms uppstå främst på tack vare arbete med åtgärder som syftar till att:

- minska mängden avfall som uppkommer genom förebyggande och återbruk.

⁷ IVL 2018, "Quantification of population exposure to NO₂, PM_{2.5} and PM₁₀ and estimated health impacts", C 317

⁸Lunds Universitet, Medicinska fakulteten 2017, "Fine and ultrafine particle exposure: Health effects and biomarkers", ISBN 978-91-7619-386-0. Det har visats samband mellan exponering för partiklar, särskilt mycket små partiklar till sjukdomar i luftvägarna, astma, kronisk bronkit och cancer.

- öka materialåtervinningen.
- öka andelen matavfall som sorteras ut, vilket rötas och där biogasen kan ersätta fossila bränslen i transportsektorn.
- öka andelen fossilfria drivmedel vid insamling, transport av avfall och maskinell hantering av avfall.

Minska mängden avfall genom förebyggande

Genom att förebygga att avfall uppstår minskar miljöbelastningen genom minskade utsläpp, både vid tillverkning och vid behandling av avfall. Avfallsplanen innehåller flertalet åtgärder som syftar till att förebygga avfall. Livsmedelsproduktionen står för en stor påverkan på miljön. Om arbetet som föreslås i avfallsplanen med att minska matsvinnet skulle falla väl ut kan detta bidra till en positiv miljöpåverkan.

Öka materialåtervinningen

Resultat från livscykelanalyser⁹ visar att nyttan ur ett miljöperspektiv är större vid materialåtervinning än vid förbränning, trots att mängden transporter bedöms öka. Det är således bättre ur miljöhänsen att återvinna material så många gånger som möjligt innan det förbränns. Miljöeffekterna av att öka mängden produkter och material som kan återanvändas respektive återvinnas, är minskade utsläpp till luft i hela produktionskedjan - från utvinning till tillverkning och distribution av varor samt vid behandling av avfallet. Genom att öka mängden material som samlas in för återanvändning och återvinning kan behovet av att framställa produkter från jungfruliga råvaror också minska, åtminstone på lång sikt. Därmed kan utsläppen minska vid nyproduktion av produkter. Avfallsplanen innehåller flera åtgärder som syftar till att öka återanvändningen och att förbättra sortering så att mer avfall kan materialåtervinnas.

4.4.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de informationsinsatser och åtgärder för att exempelvis utveckla återbruk och sortering som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinnas verkligen ökar.

Kommunerna råder också över ett flertal åtgärder inom sina egna verksamheter och kan även påverka de upphandlingar som genomförs och de rutiner som tillämpas. Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla kommunala verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet och vara förebilder för kommuninvånarna.

⁹ Nordiska ministerrådets rapport 2015:547

4.5 Förorening och exploatering av mark och vatten

Här behandlas åtgärder gällande återanvändning och återvinning vid nedlagda deponier.

4.5.1 Nuläge och förutsättningar

Utsläpp till mark och vatten sker exempelvis i form av lakvatten från aktiva och nedlagda deponier. I Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuner finns enligt förteckningen i bilaga 3 till avfallsplanen; 14 nedlagda deponier i Klippan; 11 nedlagda deponier i Perstorp och 9 nedlagda deponier i Örskelljunga identifierade. Av de nedlagda deponierna i kommunerna finns en blandning av, enligt MIFO fas 2, inventerade deponier och deponier där inventering är gjord men där riskklassning ej fastställts.

Utsläpp till mark och vatten kan även ske till följd av olyckor och spill vid hantering av farligt avfall.

4.5.2 Negativ miljöpåverkan

Genomförandet av planen bedöms inte öka risken för utsläpp till mark och vatten.

4.5.3 Positiv miljöpåverkan

Genom att motverka en ökning av mängden avfall i samhället med hjälp av informationsinsatser gällande förebyggande av avfall och ökad återanvändning, kan mängden material som utvinns ur jordskorpan på lång sikt minska och därmed även tillförseln av mängden giftiga ämnen till omgivande natur och miljö. Den positiva miljöpåverkan av ökad återanvändning och ökad materialåtervinning kan därför på sikt bli stor.

Fortsatt arbete med utredningar för att färdigställa riskklassificering avseende nedlagda deponier kommer om arbetet med genomförande av identifierade åtgärder sker minska risken för negativ miljöpåverkan.

4.5.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan eller öka positiv påverkan

Vid åtgärder för nedlagda deponier behöver hänsyn tas till följder av klimatförändringar som exempelvis ökad eller minskad vattenhalt i marken samt uppkomna mängder lakvatten.

4.6 Inbördes förhållande mellan ovanstående miljöaspekter

Miljöaspekterna ovan hänger tätt samman. En åtgärd kan påverka flera aspekter samtidigt, både positivt och negativt. Ett exempel på detta är att information om avfallshantering kan leda till ökad sortering och bättre behandling av farligt avfall, vilket kan bidra till positiv miljöpåverkan genom bättre resurshushållning och minskad risk för farligt avfall i restavfallet. Ökad källsortering skulle dock även kunna bidra till negativ miljöpåverkan på luft- och klimatfaktorer om transportererna vid insamling ökar. Miljövinsten med ökad källsortering är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade transporter.

5 Sammanfattande bedömning

5.1 Betydande miljöpåverkan

Miljökonsekvenserna av genomförandet av föreslagen avfallsplan bedöms i huvudsak vara positiva. Åtgärderna syftar till att förebygga att avfall uppstår, öka återanvändningen och öka andelen som återvinns. De negativa konsekvenserna av genomförandet av planen bedöms vara små och främst vara kopplade till risk för ökad mängd transporter. Vinsten av återanvändning och återvinning är dock större än de negativa konsekvenserna av ökade transporter.

De viktigaste åtgärderna för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår, eller till och med blir större, är att säkerställa att de informationsinsatser och åtgärder om att exempelvis utveckla återbruk och sortering som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner, så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar. Det bedöms viktigt att ha uthållighet beträffande kommunikationsinsatser eftersom det kan ta lång tid att förändra beteenden.

Kommunerna råder över flera åtgärder inom sina egna verksamheter och kan också påverka exempelvis genom de upphandlingar som genomförs. Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla kommunernas olika verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet, sortera och vara förebilder för kommuninvånarna.

Risken för negativ miljöpåverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket ger upphov till klimatpåverkande gaser och buller. Negativ miljöpåverkan kan också uppstå på bebyggelse och kulturmiljö vid förändringar gällande avfallshanteringen.

Sammanfattningsvis bedöms den negativa påverkan av genomförandet av avfallsplanen vara liten. Planen bedöms främst medföra positiv miljöpåverkan.

5.2 Nationella och internationella miljömål

Avfallsplanens mål och inriktning ligger i linje med hållbar utveckling och ansluter väl till globala miljömål samt nationella miljökvalitetsmål och etappmål. Sammantaget bedöms de nationella miljökvalitetsmålen påverkas i positiv riktning av genomförandet av avfallsplanen om målen uppnås.

5.3 Åtgärder mot negativ påverkan

Nedan beskrivs förslag att beakta vid genomförande av planen för att motverka negativ miljöpåverkan eller optimera positiv miljöpåverkan:

- För att minska risken för negativ påverkan på människors hälsa vid genomförande av planen bör det bland annat säkerställas att inga gifter som borde ha fasats ut ur kretsloppet återförs i produkter som återanvänds/återbrukas.

- I avfallsplanen lyfts tillsyn som ett av flera styrmedel där tillsynsmyndigheten under 2022 prioriterat frågor om avfallsminimering, sortering och lämnande av avfall inom ramen för ett projekt. Resurser bör fortsatt läggas på att lyfta dessa frågor inom ramen för tillsyn.
- Resurser och kunskap behöver tillföras arbetet med offentliga upphandlingar för att kunna genomföra upphandlingar med krav som leder till återanvändning, återvinning och förebyggande av avfall.
- Det är viktigt att kommunerna föregår med gott exempel. Alla olika kommunala verksamheter har ett ansvar för att minska och sortera avfallet och därigenom vara förebilder för kommuninvånarna.
- Vid åtgärder för nedlagda deponier behöver hänsyn tas till följder av klimatförändringar som exempelvis ökad eller minskad vattenhalt i marken samt uppkomna mängder lakvatten.

6 Uppföljning

Miljöpåverkan kommer att ingå som en parameter i uppföljningen av genomförandet av avfallsplanen. Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder kommer att ske årligen. Närab ansvarar för att uppföljning av mål och åtgärder genomförs och att en sammanställning skickas till kommunstyrelserna i respektive kommun.

Det är viktigt att det säkerställs att det finns resurser för uppföljningen av målen och miljöpåverkan.

7 Referenser

FN:s utvecklingsprogram, UNDP	De globala målen, www.globalamalen.se
Förpackningsinsamlingen	www.ftiab.se
Håll Sverige Rent	www.hsr.se
Havs- och vattenmyndigheten	Marin strategi för Nordsjön och Östersjön - Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022-2027 enligt havsmiljöförordningen www.havochvatten.se
IVL 2018, Naturvårdsverket	Quantification of population exposure to NO ₂ , PM _{2.5} and PM ₁₀ and estimated health impacts, C 317
Miljöbalken med föreskrifter	www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/
Naturvårdsverket	”Att göra mer med mindre - Sveriges avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018–2023”, www.naturvardsverket.se
Naturvårdsverket	”Matavfall i Sverige 2018”, www.naturvardsverket.se
Nordiska ministerrådet	“Climate Benefits of Material Recycling: Inventory of Average Greenhouse Gas Emissions for Denmark, Norway and Sweden”, Rapport 2015:547, www.norden.org
Regeringen	Nationella miljökvalitetsmål

,PROJEKTNAMN
Avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkeljunga
kommuner
DOKUMENTDATUM
2023-10-20

Samrådsredogörelse gällande avfallsplan för Klippan, Perstorp och Örkeljunga kommun

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND	2
2	INKOMNA SVAR	2
3	HANTERING AV INKOMNA SYNPUNKTER.....	2
3.1	Inledning och läsanvisning.....	2
4	INKOMNA SYNPUNKTER.....	3
4.1	Kommunala nämnder och bolag	3
4.1.1	Byggnadsnämndens beredningsutskott Perstorps kommun	3
4.1.2	Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp (NSVA)	3
4.1.3	Söderåsens miljöförbund (SMFO)	5
4.2	Myndigheter	6
4.2.1	Länsstyrelsen.....	6
4.3	Organisationer	6
4.3.1	LRF	6
4.3.2	Naturskyddsföreningen	7

1 Bakgrund

Förslag till ny avfallsplan har tagits fram av Klippan, Perstorp och Örskelljunga kommuner. Under perioden 26 juni till 15 september 2023 har formellt samråd och utställning skett. Detta dokument redogör för de synpunkter som kommit in och hur synpunkterna har behandlats.

2 Inkomna svar

10 samrådssvar har inkommit från följande aktörer:

- Räddningstjänsten
- Klippans kommunstyrelse
- Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp (NSVA)
- Byggnadsnämndens beredningsutskott Perstorps kommun
- Barn- och utbildningsnämnden Perstorps kommun
- Lantmännens Riksförbund (LRF)
- Länsstyrelsen
- Naturskyddsföreningen
- Region Skåne
- Söderåsen

Av dessa tio har Räddningstjänsten, Klippans kommunstyrelse, Barn- och utbildningsnämnden Perstorps kommun samt Region Skåne meddelat att de inte har några synpunkter på planen.

3 Hantering av inkomna synpunkter

3.1 Inledning och läsanvisning

Konkreta synpunkter som inkommit under remisskedet återges i sin helhet eller nedkortade med tillhörande svar i dokumentet. Synpunkterna har grupperats utifrån vem som lämnat dem. Synpunkter med liknande innebörd eller som berör samma frågeställning beskrivs samlat.

4 Inkomna synpunkter

4.1 Kommunala nämnder och bolag

4.1.1 Byggnadsnämndens beredningsutskott Perstorps kommun

Synpunkter och svar

Nämnden ser positivt på de åtgärder som föreslås och de förordar att samordna insatser mellan kommunerna vid genomförandet av åtgärderna och de lyfter områden såsom nedskräpning, fysisk planering, bygg och återbruk som viktiga. Nämnden ser ett värde i att tydligare resurssätta de insatser som krävs i mantimmar eller kostnader.

Svar: Projektgruppen tar med sig medskicket kring samordning av åtgärderna in i implementeringsfasen. Föranleder ingen ändring i planen. Gällande resurssättning, se svar under Länsstyrelsen.

4.1.2 Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp (NSVA)

Synpunkter och svar: Örkelljunga

NSVA kommenterar att de inte kan uppnå målet att minst tre upphandlingar per år och kommun ska genomföras med ansträngningar som leder till avfallsminimering och återbruk.

Svar: Målen i planen ska uppfyllas av hela kommunen och alla verksamheter. Det är alltså inte varje verksamhet för sig som ska nå målen om krav i upphandlingar etc. utan hela kommunen totalt.

Målet att antalet potentiellt farliga kemikalier som används inom kommunernas verksamheter ska minska och om möjligt ersättas med bättre alternativ kommenteras med att NSVA redan uppfyller det idag.

Svar: Målen i planen ska uppfyllas av hela kommunen och alla dess verksamheter. Det är mycket bra att NSVA redan uppfyller sin del.

Synpunkt på att NSVA ska läggas till i listan på dokumentet Bilaga 1 handlingsplaner med åtgärder.

Svar: Listan är för de som har ansvar för mål och åtgärder i handlingsplanen vilket inte NSVA har.

Förslag till Bilaga 2 Nulägesbeskrivning om att inleda stycke 3.3.6 med "När fett kommer ut i det kommunala spillvattennätet orsakar det problem."

Svar: ändras enligt förslag.

Till Bilaga 2 Nulägesbeskrivning efterfrågas hur kommunerna ska genomföra målet att matavfall, flytande ätligt fett och ätlig olja sorteras separat till 2024-01-01.

Svar: Beskrivningen ändras från att fett i försluten behållare kan lämnas i restavfallet till att det kan lämnas vid ÄVC, vilket redan idag förekommer.

Till Bilaga 2 Nulägesbeskrivning har NSVA ett medskick till kommunerna om att det är viktigt att ätligt fett och ätlig olja inte hålls ut i vasken då det orsakar stopp i ledningsnätet.

Svar: Föranleder ingen ändring i planen utöver tilläggen som nämns ovan och nedan.

Förslag att inleda stycket 3.3.7 med "När stora mängder fett kommer ut i det kommunala spillvattennätet orsakar det problem."

Svar: ändras enligt förslag.

Förslag till Bilaga 2 Nulägesbeskrivning om att skriva in texten: "Fettslam från fettavskiljare ska hämtas vid behov så att fett inte följer flödet till efterföljande ledningssystem, dock minst två gånger per år. Hämtningsintervall ska anpassas till anläggningens belastning, typ och storlek. Fastighetsägare är alltid ansvarig för avskiljarens funktion utöver ovan angivna rutiner."

Svar: ändras enligt förslag.

Synpunkt om att texten "Slammet körs till kommunernas reningsverk där de går in i deras rötningsprocess och blir biogas och biogödsel." är fel. Slammet körs inte till reningsverket i Örkelljunga.

Svar: Ändras i avfallsplanen, endast Klippans reningsverk.

Kommentar om att externslammet körs till kommunens reningsverk i Örkelljunga.

Svar: ändras enligt förslag.

Kommentar om att slam från Skånes Fagerhults reningsverk körs till Örkelljungas reningsverk och blir till biogas eller biogödsel.

Svar: ändras enligt förslag.

Kommentar på att det år 2022 levererades ca 2 ton gallerrens, sand och slam till Nårab.

Svar: Sifferangivelsen tas bort då siffrorna visat sig vara osäkra.

Synpunkt om att texten är felaktig: "Slam som uppkommer hos vatten- och avloppsreningsverken i kommunerna rötas och blir biogas och biogödsel."

Förslag att ändra till: "Slam som uppkommer hos avloppsreningsverken i kommunerna rötas och blir biogas och biogödsel."

Svar: ändras enligt förslag.

Synpunkt om att texten är felaktig: "Dricksvattnet i kommunerna kommer från en vattentäkt med avrinning från Söderåsen." Förslag att ändra till:

"Dricksvattnet i Örkelljunga kommer från en vattentäkt i Örkelljunga och en i Eket.

Svar: ändras enligt förslag.

Synpunkter och svar; Perstorp

De flesta synpunkter är samma som för ÖrkeUjunga, se ovan. De som är specifika för Perstorp:

Fettet körs inte till reningsverket i Perstorp.

Svar: Projektgruppen kollar upp och ändring görs i avfallsplanen.

Lägg till att externslam och slam från OderUjungas reningsverk körs till kommunens reningsverk i Perstorp och blir till biogas och biogödsel.

Svar: ändras enligt förslag.

Synpunkt om att texten är felaktig: "Dricksvattnet i kommunerna kommer från en vattentäkt med avrinning från Söderåsen." Förslag att ändra till:

"Dricksvattnet i Perstorp kommer från en vattentäkt i Perstorp och en i Toarp.

Svar: ändras enligt förslag.

4.1.3 Söderåsens miljöförbund (SMFO)

Synpunkter och svar

Söderåsens miljöförbund har lämnat ändringsförslag direkt i Bilaga 3: Nedlagda deponier.

Svar: ändras enligt förslag.

Förslag på att i punkt 3.7 komplettera med texten "Söderåsens miljöförbund blir också ofta inkopplat när det gäller masshanteringen vid olika infrastrukturprojekt såsom rivningar och byggande. Ofta uppstår det i samband med det överskottsmassor som inte helt sällan är förorenade och därmed klassas som avfall."

Svar: ändras enligt förslag.

SMFO har synpunkter på otydligheten för ansvaret för de olika åtgärderna i handlingsplanen.

Svar: Förtydligas i planen.

Förslag på att i både nulägesbeskrivning och beskrivning av mål och åtgärder ska beskriva hur man hanterar nedskräpning/ dumpning av avfall utanför detaljplanen.

Svar: ändras i planen.

4.2 Myndigheter

4.2.1 Länsstyrelsen

Synpunkter och svar

Länsstyrelsen har synpunkter på att åtgärderna är vagt formulerade vilket de anser leda till att åtgärderna inte budgeteras och genomförs enligt plan. De ser också att så var fallet i föregående plan och listar de förtydliganden som behövs enligt nedan:

- Kostnadsuppskattning
- Vilken budget+budgetår som åtgärden ska belasta
- Hur åtgärden ska följas upp tex i samband med årligt miljöbokslut/ ekonomiskt bokslut
- Vilket nyckeltal som ska följas upp
- Vilken funktion/tjänst på respektive nämnd/ tjänstemannaorganisation som ansvarar för genomförandet av respektive åtgärd

Alternativt föreslås att planen kompletteras med datum när respektive kommun senast ska beslutat om en mer detaljerad åtgärdsplan enligt ovan lista.

Svar: Arbetet med att sätta så tydliga nyckeltal på åtgärderna i det här skedet är svårt. Projektgruppen är övergripande ansvariga för att planen följs vilket tydliggörs i planen. Det åligger dock varje verksamhet som är ansvarig för åtgärderna att genomföra inom planens tidsperiod; 2024–2034.

Länsstyrelsen har synpunkter på en tydlighet kring vad som händer med de åtgärder som man inte genomförde från tidigare plan samt hur man kommer att hantera åtgärder som inte genomförs i nuvarande plan.

Svar: de åtgärder som inte genomförts i tidigare plan finns färgmarkerade i bilaga 4: Uppföljning av föregående avfallsplan och hur man kommer att hantera uppföljning av denna plan är beskrivet i huvuddokumentet rubrik 4 Fortsatt planeringsprocess och uppföljning.

Medskick om att kommunerna kan söka bidrag från Klimatklivet för omhändertagande av gas från nedlagda deponier.

4.3 Organisationer

4.3.1 LRF

Synpunkter och svar

LRF ser att det är en ambitiös plan och förordar att många av åtgärderna endast kan nås i nära samarbete med de gröna näringarna.

LRF anser att det behövs en samverkansplan för klimatanpassning som gemensamt tas fram av kommun, företag och invånare.

Svar: Projektgruppen tar vidare förslaget om samverkansgrupp gällande klimatanpassningar. Föranleder ingen ändring i planen.

LRF har synpunkter på att en utredning av byte till papperspåse för utsortering av matavfall ska vara utförd 2025 och menar på att det är alldeles för sent.

Svar: Åtgärden formuleras om i planen då utredning redan är påbörjad. Byte till papperspåsar kommer att ske under 2024.

LRF efterfrågar information om nedskräpning på olika språk för att stävja problemen som uppstår med sommargäster.

Svar: Projektgruppen tar vidare synpunkten till berörda verksamheter. Föranleder ingen ändring i planen.

Gällande invasiva arter anser LRF att mottagning av dessa ska finnas på minst en ÅVC-anläggning i varje kommun och att det ska vara gratis att lämna där. De anser också att kommunen bör ta större ansvar med att bekämpa dessa och att information om invasiva arter ska finnas lättillgänglig för alla.

Svar: Projektgruppen tar vidare synpunkten till berörda verksamheter. Föranleder ingen ändring i planen.

LRF har synpunkter på den krångliga rapportering som krävs för att samla in avfallsstatistik och ber att kommunen ska använda regelverket med förnuft.

Svar: Projektgruppen tar vidare synpunkten till berörda verksamheter. Föranleder ingen ändring i planen.

LRF anser att det är viktigt med generösa öppettider av ÅVC med bra information kring hur avfallet ska sorteras, detta för att minska bekymren med dumpning.

Svar: Projektgruppen tar vidare synpunkten till berörda verksamheter. Föranleder ingen ändring i planen.

Medskick till Närab om att stängslet runt Hyllstofta är trasigt.

Svar: Åtgärd pågår.

4.3.2 Naturskyddsföreningen

Synpunkter och svar

Naturskyddsföreningen är positiva till planens syfte och mål men ser en fara i att vissa mål inte är mätbara såsom till exempel hur många farliga ämnen som används.

Svar: Det är svårt att sätta mätbara mål när man inte vet mängden från början. Ett arbete med att fastställa vilka och vilken mängd farliga ämnen som används påbörjas. Föranleder ingen ändring i planen.

Naturskyddsföreningen är bekymrade över den låga andel av genomförda åtgärder i den föregående planen och att det i den föreliggande planen överlag är mindre konkreta åtgärder.

Svar: Ett tydligare ansvar hos projektgruppen i kommande period kommer att möjliggöra högre genomförandegrad. Projektgruppens ansvar förtydligas i planen.

Naturskyddsföreningen är nöjda med MKB:n och har ett medskick till Perstorps kommun om att ta hänsyn till förslagen att beakta vid genomförande av planen för att motverka negativ miljöpåverkan eller optimera positiv miljöpåverkan.

Svar: Projektgruppen tar vidare synpunkten till berörda verksamheter. Föranleder ingen ändring i planen.

Naturskyddsföreningen noterar kommande möjlighet att lämna invasiva arter kostnadsfritt på ÅVC:erna.

Svar: Föranleder ingen ändring i planen.

Naturskyddsföreningen ställer sig positiva till etablering av Fritidsbanken i Perstorp men anser att "senast 2028" är för sent. Föreslår 2025.

Svar: Projektgruppen håller med om att åtgärden är angelägen men har också respekt för att kommunerna även har mycket annat som ska hinnas med. Skrivningen "senast 2028" innebär att åtgärden kan genomföras tidigare om möjlighet finns. Föranleder ingen ändring i planen.

Naturskyddsföreningen erbjuder sig att samarbeta med Perstorps kommun och Nånab för att kommunicera avfallshierarkin, nedskräpning med mera.

Svar: Projektgruppen tackar för erbjudandet. Kommunikationsfrågan är stor och samarbete är positivt. Föranleder ingen ändring i planen.